

EIRO IEVIEŠANAS PRAKTISKĀS VADLĪNIJAS UZŅĒMĒJIEM UN PAŠVALDĪBU INSTITŪCIJĀM

LATVIJAS EIRO PROJEKTA DARBA GRUPAS

2013

Paldies Eiro projekta darba grupu pārstāvjiem un neskaitāmām nevalstiskajām organizācijām un uzņēmumiem, kas ar konkrētiem padomiem palīdzēja veidot šo vadlīniju saturu.

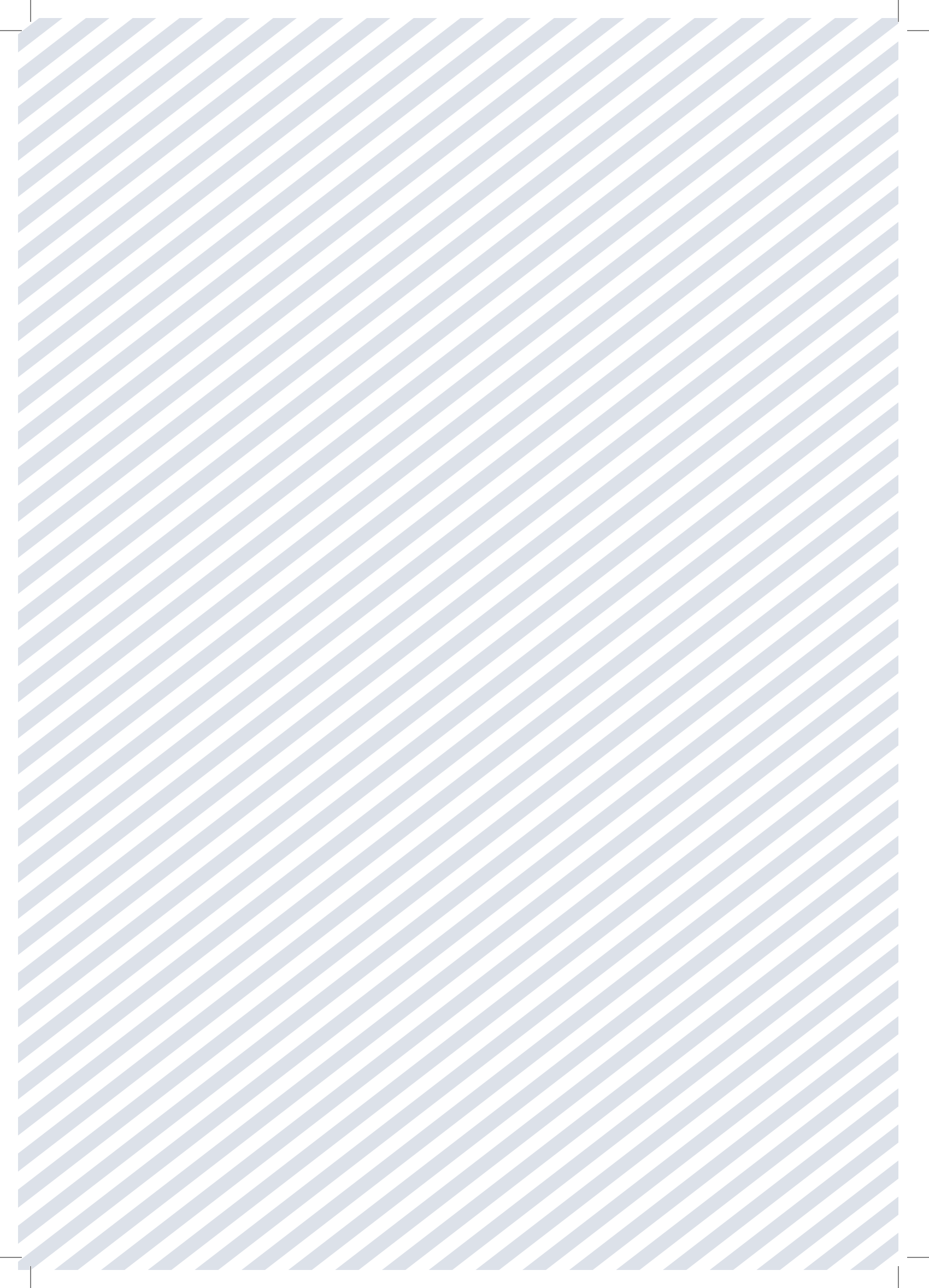
Materiāls elektroniski pieejams mājaslapā www.eiro.lv
sadaļās *Saites* un *Uzņēmējiem*.

Izdevums ir saņēmis Eiropas Savienības līdzfinansējumu granta līguma *Komunikācijas aktivitātes saistībā ar eiro ieviešanu Latvijā* ietvaros.

SATURS

1. Vispārīgie principi	5
2. Vadlīnijas preču un pakalpojumu cenu norādīšanas kārtībai cenu paralēlās atspoguļošanas periodā	6
3. Vadlīnijas par grāmatvedības uzskaiti pārejas periodā no latiem uz eiro	11
4. Vadlīnijas par darbu ar kases aparātiem un kases sistēmām cenu paralēlās atspoguļošanas un lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā	17
5. Vadlīnijas par valūtas kursa noteikšanu un piemērošanu pēc eiro ieviešanas dienas	27
6. Vadlīnijas par nodokļu maksājumu jautājumiem, pārejot no latiem uz eiro	30
7. Skaidrās naudas priekšpiegādes otrās fāzes praktiskās vadlīnijas	39
8. Dāvanu karšu, degvielas uzpildes staciju vienlūka maksājuma karšu u. c. vienlūka maksājuma instrumentu eiro ieviešanas vadlīnijas	37
9. Pastmarku eiro ieviešanas vadlīnijas	39
10. Vadlīnijas pašvaldībām pārejas periodā no latiem uz eiro	40

1. VISPĀRĪGIE PRINCIPI

Vadlīnijas ir izstrādātas, lai sniegtu papildu skaidrojumu *Euro* ieviešanas kārtības likumam (turpmāk – EIKL) un *Latvijas Nacionālajam euro ieviešanas plānam* (turpmāk – LNEIP), kas pēdējā redakcijā apstiprināts 2013. gada 4. aprīlī ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 136 *Par Latvijas Nacionālo euro ieviešanas plānu*.

Atbilstoši EIKL 6. pantam latu konvertācija tiks veikta pēc Eiropas Savienības Padomes noteiktā maiņas kursa (turpmāk – oficiālais pārejas kurss), noapaļojot līdz veseliem centiem:

- ja trešā zīme aiz komata ir no 0 līdz 4, centa vērtība nemainās;
- ja trešā zīme aiz komata ir no 5 līdz 9, cents tiek noapaļots par vienu vērtību uz augšu.

Papildu prasības attiecībā uz oficiālā pārejas kursa lietošanu ir noteiktas Padomes Regulas (EK) Nr. 1103/97 (1997. gada 17. jūnijs) par dažiem noteikumiem attiecībā uz eiro ieviešanu 4. pantā, tostarp:

- oficiālo pārejas kursu neapaļo un nesaīsina, veicot konvertēšanu;
- oficiālo pārejas kursu izmanto abpusējai konvertēšanai eiro vienības un latu vienības starpā. Neizmanto apgrieztās likmes, ko atvasina no pārejas kursa;
- naudas summas, kas jākonvertē no vienas valsts valūtas citā (piemēram, iedzīvotājs vēlas par latiem iegādāties dolārus), vispirms konvertē naudas vienībās, kas izteiktas eiro vienībās, šo summu noapaļo, atstājot ne mazāk kā trīs skaitļus aiz komata, bet pēc tam konvertē citas valsts valūtas vienībās.

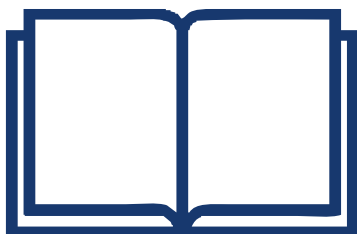
Preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas periods sākas trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, t. i., **no 2013. gada 1. oktobra**, un ilgst sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas, t. i., **līdz 2014. gada 30. jūnijam**.

Lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periods ir divas nedēļas, sākot ar eiro ieviešanas dienu, t. i., **no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 14. janvārim**.

Uzņēmumiem un pašvaldību institūcijām jānodrošina datu nepārtrauktība un konvertācijas procesa izsekojamība.

Atbilstoši EIKL 4. pantā noteiktajam līgumi, piemēram, darba līgumi, īres līgumi, studiju līgumi u. c., nav jāpārslēdz pārejas uz eiro dēļ. Sākot ar eiro ieviešanas dienu, līgumos un citos juridiskajos dokumentos atsauces uz latiem jālieto kā atsauces uz eiro, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EIKL 6. pantā noteiktos matemātiskos principus.

Par darba līgumiem noderīga informācija pieejama www.vdi.gov.lv/eiro.

2. VADLĪNIJAS PREČU UN PAKALPOJUMU CENU NORĀDĪŠANAS KĀRTĪBAI CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS PERIODĀ

Ieteikumi cenu norādīšanai

Cenu zīmēs latu un eiro naudas summu secība nav svarīga! Latu un eiro cenām ieteicams būt vienā izmērā.

Vienā tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietā lietojams viena veida valūtas apzīmējums (latiem – Ls, LVL; eiro – EUR, € u. tml.).

Paralēli cenas latos ieteicams norādīt līdz 2014. gada 31. decembrim (vienu gadu pēc eiro ieviešanas). Tā nav obligāta prasība, bet rekomendācija!

Informācija uzņēmējiem par jomām un darbībām, uz kurām var neattiecināt norādījumus par cenu paralēlās atspoguļošanas periodu, pārejot uz eiro!

Kārtība attiecas uz visām precēm un pakalpojumiem, ko pārdevējs un pakalpojuma sniedzējs piedāvā patērētājam! Kārtība neattiecas uz darījumiem starp divām juridiskām personām.

Kārtība attiecas tikai uz tādiem reklāmas materiāliem vai katalogiem, kuros var veikt preces un pakalpojuma pasūtījumu (distances tirdzniecība). Kārtība neattiecas uz reklāmu, tostarp reklāmas katalogiem.

No 2013. gada 9. jūlija līdz 30. septembrim cenu zīmēs naudas summu var neatspoguļot latos un eiro, taču, ja to dara, jāizmanto oficiālais pārejas kurss un matemātiskie noapaļošanas principi.

CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS PERIODS

Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā visām precēm un pakalpojumiem, kas tiek piedāvāti patērētājiem, jābūt norādītām cenām gan latos, gan eiro. Šāda prasība ir noteikta, lai nodrošinātu patērētāju tiesību ievērošanu eiro ieviešanas periodā:

- patērētāji var savlaicīgi saņemt informāciju par preču cenām eiro un pierast pie jaunās valūtas,
- patērētāji var sekot cenu izmaiņām,
- patērētāji var pieņemt uz informāciju balstītu un ekonomiski pamatotu lēmumu.

Preču un pakalpojumu **cenu paralēlās atspoguļošanas periods** sākas **no 2013. gada 1. oktobra** un ilgst līdz **2014. gada 30. jūnijam**. Šajā periodā preču un pakalpojumu cenas norāda gan latos, gan eiro.

CENU KONVERTĀCIJA

Preču un pakalpojumu cenas jāpārrēķina:

- saskaņā ar oficiālo pārejas kursu,
Eiropas Savienības Padomes noteiktais oficiālais pārejas kurss – 1 eiro = 0,702804 lati
- strikti ievērojot matemātiskos principus atbilstoši EIKL.

Naudas summas pēc konvertācijas noapaļo līdz tuvākajam centam vai santīmam, ņemot vērā trešo zīmi aiz komata.

Piemērs

Cena latos	Cena eiro pirms noapaļošanas	Cena eiro pēc noapaļošanas
Ls 3,25	EUR 4,6243333	EUR 4,62
Ls 5,06	EUR 7,1997313	EUR 7,20

Konvertējot preču un pakalpojumu cenas, jānorāda vismaz divas zīmes aiz komata, ja cena, kura tiek konvertēta, satur ne vairāk kā divas zīmes aiz komata. Ja cena eiro satur vairākas zīmes aiz komata, jānorāda tikpat daudz zīmju aiz komata, cik to ir latos.

Piemērs

Cena latos	Cena eiro pirms noapaļošanas	Cena eiro pēc noapaļošanas
Ls 0,969	EUR 1,3787627	EUR 1,379

Arī apaļu cenu gadījumā jāievēro noteiktās konvertācijas prasības!

Piemērs

Izstādes apmeklējums	Izstādes apmeklējums
Ls 5,- – EUR 7,11	EUR 7,11 – Ls 5,-

CENU NORĀDĪŠANAS PRASĪBAS

Cena norādāma tā, lai tā būtu nepārprotama, viegli identificējama, skaidri salasāma un lai patērētājam būtu pilnīgi skaidrs, uz kuru precī vai pakalpojumu tā attiecas.

- Cenu norāda rakstveidā, izņemot, ja patērētājs cenu var uzzināt citā vizuāli uztveramā veidā.
- Patērētājiem norādītajās cenās jāiekļauj PVN un citi nodokļi.

Atcerieties!

Gabalcena jeb pārdošanas cena ir cena par vienu preces vienību, nedalāmu preces daudzumu vai iepakojumu.

Mērvienības cena ir cena par vienu kilogramu, litru, metru, kvadrātmetru, kubikmetru vai citu preces daudzuma mērvienību.

Sākotnējā cena – ja izsludināta preču izpārdošana, cenu pazemināšana vai atlaides, precēm un pakalpojumiem skaidri norādāma sākotnējā cena un cena pēc tās pazemināšanas.

EIRO IEVIEŠANAS DATUMS IR 01.01.2014.

No 01.10.2013. līdz 31.12.2013.	No 01.01.2014. līdz 30.06.2014.
Pamatvalūta – LATI	Pamatvalūta – EIRO
Preču pārdošanas cena un pakalpojumu cena papildus jānorāda arī eiro.	Preču pārdošanas cena un pakalpojumu cena papildus jānorāda arī latos.
Mērvienības cenas un sākotnējās cenas jānorāda latos.	Mērvienības cenas un sākotnējās cenas jānorāda eiro.
Lai izmantotu vienu un to pašu cenu zīmi visā cenu paralēlās atspoguļošanas periodā, noteiktas mērvienības cenu un sākotnējo cenu var norādīt gan latos, gan eiro.	

Piemēri cenu norādēm periodā no 01.10.2013. līdz 31.12.2013.

Televizors	Kafija iepakojums 250 g Atlaide -25% Jaunā cena: Ls 2,40 – EUR 3,41 9,60 Ls/kg Vecā cena: Ls 3,20	Tēja iepakojums 250 g Ls 3,20 – EUR 4,55 12,80 Ls/kg
------------	---	--

Piemēri cenu norādēm periodā no 01.01.2014. līdz 30.06.2014.

Televizors	Tēja iepakojums 250 g EUR 4,55 – Ls 3,20 18,20 EUR/kg
------------	---

Krāsu skaidrojums:

- Pārdošanas cena latos un eiro, ievērojot konvertācijas prasības
- Noteiktas mērvienības cena latos vai eiro par kilogramu
- Sākotnējā cena latos

GADĪJUMI, KA NOTEIKTAS MĒRVIENĪBAS CENA IR VIENĀDA AR PĀRDOŠANAS CENU

Precēm, kuras nav iepakotas un kuru daudzumu mēra patērētāja klātbūtnē pēc pieprasījuma, norāda tikai noteiktas mērvienības cenu latos un eiro.

Tomēr, ja šis noteiktais preču daudzums tiek marķēts ar informatīvo uzlīmi, kurā tiek norādīta cena par noteikto daudzumu, pārdevēji ir tiesīgi šo cenu norādīt tikai pamatvalūtā.

Piemērs

Konfektes *Lācītis*, cena – 3,84 Ls/kg un 5,46 EUR/kg

Pēc patērētāja lūguma tiek nosvērti 100 g konfekšu un uz iepakojuma tiek uzlīmēta informatīva uzlīme, kurā norāda konfekšu daudzumu un konkrētā daudzuma cenu pamatvalūtā.

SVARĪGI ATCERĒTIES!

Īpašās cenas

Ja pārdevēji un pakalpojumu sniedzēji piedāvā īpašās cenas (piemēram, pastāvīgajiem klientiem, klientiem ar klientu kartēm, atlaižu kartēm u. tml.), šīm cenām jābūt norādītām gan latos, gan eiro.

Piemērs

Televizors

Ls 210 – EUR 298,80

Ar klienta karti

Ls 190 – EUR 270,35

Pakalpojumu cenas

Piedāvājot patērētājiem pakalpojumus, to sniedzējs norāda cenu, kurā ietverts pievienotās vērtības nodoklis un visi citi nodokļi.

Pakalpojumu cenu norāda cenrādī vai citā vizuāli uztveramā veidā. Ja pakalpojuma galīgā cena nav zināma, norāda veidu, kā cena tiek aprēķināta. Cenrādim jābūt brīvi pieejamam.

Piemērs

Baseina apmeklējums

Ls 7 – EUR 9,96

Individuāla peldētapmācība

14,75 Ls/h – 20,99 EUR/h

Distances tirdzniecība

Cenu paralēlās atspoguļošanas prasības attiecas arī uz distances tirdzniecību, piemēram:

- interneta veikalos;
- katalogos;
- televīzijā.

Elektroniskā vide

Interneta veikalos, tostarp kolektīvās iepirkšanās u. tml. portālos, kur patērētājiem tiek piedāvātas preces un pakalpojumi, pārdošanas cenas ir jānorāda latos un eiro. Cenu paralēlajai atspoguļošanai kā alternatīvu var izmantot valūtas konvertācijas kalkulatoru.

Kalkulatoram jābūt patērētājam viegli pieejamam un izmantojamam, proti, lai patērētājs var to viegli atrast mājaslapā (tas nav noslēpts) un lietot.

Televīzija

Televīzijas veikalos piedāvātajām precēm un pakalpojumiem pārdošanas cenas jānorāda gan latos, gan eiro.

Piemērs

NORMATĪVIE AKTI

- *Euro* ieviešanas kārtības likums;
- Ministru kabineta 1999. gada 18. maija noteikumi Nr. 178 *Kārtība, kādā norādāmas preču un pakalpojumu cenas*;
- Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2013. gada 30. maija *Vadlīnijas preču un pakalpojumu cenu norādīšanas kārtībai cenu paralēlās atspoguļošanas periodā*.

PAPILDU INFORMĀCIJA

- Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā www.ptac.gov.lv;
- Oficiālajā eiro ieviešanas mājaslapā www.eiro.lv;
- Jautājumu vai neskaidrību gadījumā aicinām sazināties ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru, rakstot e-pastu uz adresi: eiro@ptac.gov.lv vai zvanot pa tālruni 67388641 vai 65452554.

3. VADLĪNIJAS PAR GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITI PĀREJAS PERIODĀ NO LATIEM UZ EIRO

Informācija uzņēmējiem, uz kuriem neattiecas norādījumi par cenu paralēlās atspoguļošanas periodu, pārejot uz eiro!

Rēķinos starp juridiskajām personām cenu paralēlās atspoguļošanas periodā nav obligāti jānorāda darījumu kopsumma latos un eiro! Atbilstoši EIKL 13. panta otrajai daļai tas obligāti jānorāda tikai rēķinos privātpersonām. Uz rēķiniem ārvalstu valūtā šīs prasības nav attiecināmas.

Eiro projektā rekomendējam arī rēķinos juridiskajām personām norādīt darījumu kopsummas latos un eiro.

No 2013. gada 9. jūlija līdz 30. septembrim rēķinos var nenorādīt latus un eiro, taču, ja to dara, jāizmanto oficiālais pārejas kurss.

Informācija publiskajam sektoram (tostarp pašvaldībām), uz ko neattiecas norādījumi par cenu paralēlās atspoguļošanas periodu, pārejot uz eiro!

Publiskajam sektoram, kas gada pārskatus sagatavo atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta pirmajai daļai un saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem *Gada pārskata sagatavošanas kārtība*, pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro, salīdzināmo rādītāju uz 2014. gada sākumu konvertāciju e-pārskatos nodrošinās Valsts kase.

Sīkāks grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas procesa izklāsts pārejas periodā no latiem uz eiro ir pieejams Valsts kases sagatavotajā prezentācijā *Grāmatvedības uzskaites pārejas periodā no latiem uz eiro*, kas publicēta Valsts kases mājaslapā: <http://www.kase.gov.lv/l/uzskaite/1643>.

3.1. ATTAISNOJUMA DOKUMENTI UN GRĀMATVEDĪBAS REĢISTRI

3.1.1. EIRO IEVIEŠANAS DIENA

Vispārīgie principi

Grāmatvedības reģistros uz eiro ieviešanas dienu jāpārrēķina katra grāmatvedības konta atlikums no latiem uz šā atlikuma ekvivalentu eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Grāmatvedības reģistros uz eiro ieviešanas dienu jāpārrēķina katra grāmatvedības uzskaites vienības vērtība latos uz ekvivalentu eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

* *Grāmatvedības uzskaites vienības vērtība ir grāmatvedībā atsevišķi uzskaitītā objekta (vienības) uzskaites vērtība latos līdz santīmam un summa eiro līdz eiro centam. Piemēram, katra debitora vai kreditora parāda atlikums, katra pamatlīdzekļu vai krājumu uzskaites vienība grāmatvedības kontu analītiskajā uzskaitē.*

Ja latu konvertācijas uz eiro dēļ veidojas starpība starp grāmatvedības konta atlikuma kopsummu un to veidojošām sastāvdaļām (uzskaites vienībām), starpības iekļauj peļņas vai zaudējumu aprēķinā (finansiālās darbības pārskatā) attiecīgi kā ieņēmumus vai izmaksas (izdevumus) eiro ieviešanas pārskata gadā (uzņēmums, kura pārskata gads nesakrīt ar kalendāra gadu, – gada pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kas tiek iesniegts eiro ieviešanas gadā).

* *Peļņas vai zaudējumu aprēķins – privātajam sektoram, kas sagatavo gada pārskatus saskaņā ar Gada pārskatu likumu.*

***Finansiālās darbības pārskats – publiskajam sektoram, kas sagatavo gada pārskatus atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta pirmajai daļai un saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”.*

Piemērs

Kreditora konta atlikums 31.12.2013. – Ls 2501,20		
Kreditors A – 500,50	Kreditors B – 900,45	Kreditors C – 1100,25

Uz 01.01.2014. kreditora konta vērtību latos pārrēķina uz ekvivalentu eiro pēc oficiālā pārejas kursa 0,702804 (aprēķinu veic, dalot summu latos ar oficiālo pārejas kursu) un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Kreditora konta atlikuma kopsumma: 2501,20 : 0,702804 = EUR 3558,89		
Kreditora kontu veidojošās sastāvdaļas:		
Kreditors A – 712,15	Kreditors B – 1281,22	Kreditors C – 1565,51

Tātad visu kreditora uzskaites vienību kopējā summa ir **EUR 3558,88** (līdz ar to rodas starpība starp kreditora konta atlikuma kopsummu un to veidojošajām sastāvdaļām).

Kreditora konta atlikums uz 01.01.2014. – **EUR 3558,88** (pamats – kreditora uzskaites vienību kopējā summa).

Savukārt EUR 0,01 tiek iekļauts peļņas vai zaudējumu aprēķinā kā ieņēmumi eiro ieviešanas pārskata gadā – 2014. gadā.

D Kreditori EUR 0,01
K Ieņēmumi EUR 0,01

Tiesisko instrumentu nepārtrauktība (EIKL 4. pants)

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē eiro, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EIKL noteiktos noapaļošanas principus. Nepabeigtā (neizpildītā) tiesiskā instrumenta kopsumma veidojas no konvertētajām sastāvdaļām. Nepabeigtā (neizpildītā) tiesiskā instrumenta kopsumma nepārsniedz sākotnējo tiesiskā instrumenta kopsummu latos, kura konvertēta eiro, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EIKL noteiktos noapaļošanas principus.

Piemēram, ja tiesiskā instrumenta (līguma) kopsumma sastāv no tiesiskā instrumenta (līguma) plānotā maksājumu grafika maksājumiem, šie maksājumu grafika maksājumi ir uzskatāmi par tiesiskā instrumenta sastāvdaļām.

Savukārt, piemēram, no tiesiskā instrumenta izrietošās soda sankcijas (kavējuma nauda) nevar iekļaut tiesiskā instrumenta kopsummā, veicot konvertāciju atbilstoši EIKL 4. panta prasībām, ja vien kavējuma naudas nav iekļautas sākotnējā tiesiskā instrumenta kopsummā atbilstoši juridiskajiem līguma nosacījumiem. Minētās soda sankcijas (kavējuma naudas) konvertē atsevišķi no tiesiskā instrumenta (līguma) pamatsummas.

EIKL nenosaka konkrētas prasības, kuru tieši no tiesiskā instrumenta nepabeigtās daļas sastāvdaļām koriģēt, tādēļ uzņēmums var izvēlēties koriģēt jebkuru no nesamaksātajām sastāvdaļām, lai nepārsniegtu tiesiskā instrumenta kopsummu. Ieteicams korekciju attiecināt uz sastāvdaļu, kas hronoloģiski ir tuvāka eiro ieviešanas dienai.

Atlikumu pārrēķins

Ja debitora un kreditora parāda atlikums attaisnojuma dokumentā uz 31.12.2013. ir ārvalsts valūtā, piemēram, USD, pārrēķins tiek veikts saskaņā ar stāvokli eiro ieviešanas dienas sākumā (jeb iepriekšējā perioda beigās, t. i., 31.12.2013.). Šajā brīdī katra debitora un kreditora parāda atlikums jau ir pārrēķināts uz latiem pēc attiecīgā valūtas kursa, kas bija spēkā perioda beigās, t. i., 31.12.2013. Euro ieviešanas dienā šī summa latos pārrēķināma uz eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Attaisnojuma dokumentiem eiro pārrēķins nav nepieciešams (saskaņā ar EIKL 4. panta trešo daļu).

Tātad, ja darījums sāks pirms eiro ieviešanas dienas, bet līdz eiro ieviešanas dienai nav pabeigts un saistības starp darījuma pusēm ir bijušas eiro, darījuma summas eiro netiek konvertētas. Tādējādi grāmatvedības uzskaites vienību un kontu atlikumus eiro nekonvertē.

Piemērs

Rēķins izsniegts 2013. gadā eiro – EUR 100

- saimnieciskā darījuma dienā darījuma summa pārvērtēta latos pēc Latvijas Bankas oficiāli noteiktā valūtas kursa attiecīgajā darījuma veikšanas dienā, t. i., Latvijas Bankas valūtas kurss 0,702804 = Ls 70,28;
- pārskata gada pēdējā dienā darījuma summa EUR 100 tiek pārrēķināta latos pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa, kas šajā gadījumā ir identisks Latvijas Bankas noteiktajam katras dienas valūtas kursam 0,702804 = Ls 70,28;
- pārejas periodā no latiem uz eiro šādos gadījumos nepiemēro oficiālo pārejas kursu, bet darījuma summu grāmatvedības konta atlikumā uzrāda tādu, kāda ir norādīta rēķinā 2013. gadā eiro, t. i., EUR 100.

Grāmatvedības ierakstu latos uzglabāšana

Ieraksti grāmatvedības reģistros par grāmatvedības uzskaites vienības vērtībām latos pirms eiro ieviešanas dienas jāuzglabā normatīvajos aktos noteiktajā termiņā elektroniski vai papīra dokumenta formā.

Darba alga

Vidējās izpeļņas aprēķins vēl ilgāku laiku pēc eiro ieviešanas sastāvēs no summām latos un eiro. Mēneša vidējās izpeļņas aprēķinu latos pārrēķina uz eiro un noapaļo.

Piemērs

10.2013. Σ Ls : kurss = Σ EUR
11.2013. Σ Ls : kurss = Σ EUR (noapaļo)
12.2013. Σ Ls : kurss = Σ EUR (noapaļo)
01.2014. Σ EUR
02.2014. Σ EUR
03.2014. Σ EUR
Kopā Σ EUR
Vidējā izpeļņa EUR = Σ EUR : 6

(Attiecīgā mēneša darba samaksa latos pārrēķināma uz eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem)

Darba algas pārrēķini, kas attiecas uz periodu pirms eiro ieviešanas, veicami latos un pārrēķināmi eiro.

Par grāmatvedības uzskaites vienību var uzskatīt katra atsevišķa darbinieka aprēķinātās atvaļinājuma naudas uzkrājumu summu.

3.1.2. CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS PERIODS

Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā **trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas:**

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto latos,
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto latos.

Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā **sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas:**

- attaisnojuma dokumentos par vērtības mēru lieto eiro,
- grāmatvedības reģistros un ierakstos par vērtības mēru lieto eiro.

Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā uz gala patērētājiem (fiziskām personām) izsniegtajiem norēķina dokumentiem – rēķiniem un dokumentiem, kas apliecina par darījumu saņemto samaksu – kases čekiem un numurētām un Valsts ieņēmumu dienestā (VID) reģistrētām kvītīm, – attiecas EIKL 13. panta otrajā daļā noteiktās prasības.

** Saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 2. maija noteikumu Nr. 282 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” 54. punktu nodokļu maksātāji par darījumu saņemto samaksu apliecina ar darījumu apliecinošu dokumentu – ar kases čeku vai arī ar numurētu un Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētu kvīti.*

Pamatojoties uz EIKL 13. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām cenu paralēlās atspoguļošanas periodā, uzņēmumam (likuma *Par grāmatvedību* izpratnē), sagatavojot attaisnojuma dokumenta veidu – norēķina dokumentu gala patērētājam fiziskai personai –, darījumu kopsumma jānorāda gan latos, gan eiro.

Piemēram, izsniedzot rēķinu iedzīvotājiem par komunālajiem maksājumiem vai par mobilo sakaru pakalpojumiem, darījumu kopsummu norāda latos un eiro.

Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā visos citos attaisnojuma dokumentos, kuru saņēmējs ir cits uzņēmums (likuma *Par grāmatvedību* izpratnē), var norādīt darījumu kopsummu latos un eiro.

3.1.3. PERIODS PĒC EIRO IEVIEŠANAS

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, grāmatvedības reģistros un ierakstos vērtības mērs ir eiro.

Attaisnojuma dokumentos vērtības mērs no eiro ieviešanas dienas ir eiro.

Attaisnojuma dokumenti, kuru vērtības mērs ir lats, eiro vai cita valūta un kuri līdz eiro ieviešanas datumam vēl nebūs izmantoti ierakstiem grāmatvedības reģistros, ja tie attiecas uz periodu pēc eiro ieviešanas, būs jāgrāmato grāmatvedības reģistros, par vērtības mēru lietojot eiro:

- attaisnojuma dokumenti latos grāmatojami pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem;
- attaisnojuma dokumentiem eiro pārrēķins nav nepieciešams;
- attaisnojuma dokumenti ārvalstu valūtā grāmatojami pēc valūtas kursa, kas ir spēkā saimnieciskā darījuma dienā.

Ja attaisnojuma dokumentos pēc eiro ieviešanas dienas vērtības mērs ir ārvalstu valūta, tajā norādītās summas iegrāmatošanai pārrēķina eiro pēc saimnieciskā darījuma dienas valūtas kursa normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Līdz 31.12.2013. neizpildītā ārvalsts valūtas darījuma (piemēram, USD) izpildē pēc 01.01.2014. attiecīgās ārvalsts valūtas kursa svārstību dēļ (konvertējot no eiro uz attiecīgo ārvalsts valūtu) gūtā peļņa vai zaudējumi tiek iegrāmatoroti eiro ieviešanas pārskata gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā (finansiālās darbības pārskatā).

Ja attaisnojuma dokuments tiek izrakstīts pēc eiro ieviešanas dienas par iepriekšējiem periodiem (piemēram, bilancē uzrādīts attiecīgajā postenī *Uzkrātās saistības/Uzkrātie ieņēmumi*), vērtības mērs ir eiro. Savukārt, lai iegūtu vērtības mēru latos atspoguļošanai pārskata periodā pirms eiro ieviešanas dienas, tiek izmantots oficiālais pārejas kurss un EIKL noteiktie noapaļošanas principi.

Grāmatvedības reģistrus kārtojot elektroniski, grāmatvedības datorprogrammā grāmatvedības informācija pirms eiro ieviešanas dienas jānodrošina latos, pēc eiro ieviešanas dienas – eiro.

3.2. GADA PĀRSKATU UN FINANŠU PĀRSKATU SAGATAVOŠANA

Gada pārskati jāsatavo tās valūtas vienībās, kura valstī ir oficiālajā apgrozībā pārskata gada beigās.

Gada pārskatos par pārskata gadu, kas beidzas pirms eiro ieviešanas dienas, ietvertās summas naudas izteiksmē jānorāda latos.

Gada pārskatos par pārskata gadu, kas beidzas eiro ieviešanas dienā vai pēc tās, ietvertās summas naudas izteiksmē jānorāda eiro.

Pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro, kā salīdzināmie rādītāji jāuzrāda iepriekšējā pārskata gada rādītāji, kas pārrēķināti eiro pēc oficiālā pārejas kursa.

Pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro, salīdzināmajiem rādītājiem uz 2014. gada sākumu jāsakrīt ar grāmatvedības reģistros uzrādīto konta atlikumu uz 2014. gada sākumu. Tādējādi pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro, salīdzināmajiem rādītājiem uz 2014. gada sākumu tiek pieļautas neatbilstības ar iepriekšējā pārskata gada beigu rādītājiem, kas pārrēķināti eiro pēc oficiālā pārejas kursa.

Publiskajam sektoram, kas gada pārskatus sagatavo atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta pirmajai daļai un saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem *Gada pārskata sagatavošanas kārtība*, **pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro:**

- salīdzināmo rādītāju uz 2014. gada sākumu konvertāciju e-pārskatos nodrošinās Valsts kase. Iestādes e-pārskatos nodrošina salīdzināmo rādītāju eiro uz 2014. gada sākumu ievadīšanu tikai tad, ja tām 2013. gada beigās e-pārskatos nav datu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos;
- e-pārskatos konvertēto salīdzināmo rādītāju uz 2014. gada sākumu nesakritības gadījumā ar grāmatvedības reģistru atlikumiem uz 2014. gada sākumu starpību uzrāda gada pārskata attiecīgā pielikuma atbilstošajā ailē normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un paskaidro.

Pamatojoties uz esošo gada pārskatu sagatavošanas praksi un normatīvajiem aktiem, kas reglamentē gada pārskatu sagatavošanu, gada pārskatā skaitļi jānoapaļo līdz veseliem skaitļiem.

Ja pārskata gads beidzas pēc eiro ieviešanas dienas (piemēram, 2014. gada 30. jūnijā), gada pārskatā ietvertās summas jānorāda eiro. Pārrēķins, ievērojot iepriekš noteiktos speciālos principus, jāveic saskaņā ar stāvokli eiro ieviešanas dienā (2014. gada 1. janvārī) – attiecīgi katra grāmatvedības reģistra atlikumus un katras grāmatvedības uzskaites vienības vērtību no latiem pārrēķinot uz eiro, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EIKL noteiktos noapaļošanas principus. Pēc eiro ieviešanas dienas visi darījumi jāuzrāda eiro.

Publiskais sektors, kas starpperioda pārskatus sagatavo atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību:

- 30. panta sestajai un astotajai daļai, ievēro Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumos Nr. 776 *Mēneša pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtība* noteiktās normas;
- 30. panta septītajai un astotajai daļai, ievēro Ministru kabineta 2010. gada 1. jūnija noteikumos Nr. 498 *Ceturkšņa finanšu pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtība* noteiktās normas.

4. VADLĪNIJAS PAR DARBU AR KASES APARĀTIEM UN KASES SISTĒMĀM CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS UN LATA UN EIRO VIENLAICĪGAS APGROZĪBAS PERIODĀ

Informācija uzņēmējiem, uz kuriem neattiecas norādījumi par cenu paralēlās atspoguļošanas periodu, pārejot uz eiro!

No 2013. gada 9. jūlija līdz 30. septembrim kases čekos un kvītīs var nenorādīt latus un eiro, taču, ja to dara, jāizmanto oficiālais pārejas kurss!

Vērts atcerēties!

Ja kases aparātam nav izņēmuma statusa, t. i., tas jāpārprogrammē, aicinām komersantus lūgt savam partnerim, kas veic kases aparātu apkopi, iemācīt, kā, noslēdzot gadu, pārprogrammēt elektronisko kases aparātu no latiem uz eiro. Pogu kombinācija aparāta pārprogrammēšanai nav ļoti sarežģīta, un to dažu minūšu laikā varēs paveikt katrs komersants pats.

Ja kases aparātam ir izņēmuma statuss, novietojiet informāciju par to, kā arī informāciju par pircēju tiesībām lūgt ierakstīt summas ar roku – darbiniekiem un pircējiem labi redzamā vietā.

Gan darbiniekiem, gan pircējiem abu valūtu paralēlās aprites periodā, kad maksāt varēs gan latus, gan eiro, bet atlikumu varēs izdot tikai eiro, labs palīgs būs:

- informācija apmeklētājiem skatlogā ar aicinājumu iepirkties, izmantojot nelielus nominālus latus;
Piemēram: „Cienījamo pircēj, ja vēlaties iepirkties, maksājot ar 50 latu naudaszīmi, pavaicājiēt veikalniekam, vai viņš varēs izdot jums eiro!”
- kašu jeb rindu plūsmas iedalījums tādās, kurās var maksāt tikai ar eiro, tikai latus vai tikai ar bankas karti, informāciju par to izvietojot jau savlaicīgi;
- maksājot latus, noderēs pieci soļi, kā pārrēķināt summas no latiem uz eiro un no eiro uz latiem, piemēram:

I Pircējs tirgū nopērk sieru par 2,22 eiro.

II Pircējam makā ir tikai lati – pārdevējs izrēķina, ka latus jāmaksā 1,56 lati.

Lai no eiro iegūtu latus, reiziniet $2,22 \times 0,702804$

III Pircējam precīzas naudas nav – viņš iedod 1,70 latus.

IV Pārdevējs izrēķina, ka tas ir 2,42 eiro.

Lai no latiem iegūtu eiro, daliet $1,70 : 0,702804$

V Pārdevējs atlikumu drīkst izdot tikai eiro – tie ir 20 centi.

$2,42 \text{ eiro} - 2,22 \text{ eiro} = 0,20 \text{ eiro}$

Vadlīniju izstrādes mērķis ir skaidrot *Euro* ieviešanas kārtības likuma (EIKL) noteikto regulējumu attiecībā uz kases aparātiem un kases sistēmām (turpmāk – kases aparāts), to tehniskajām prasībām un samaksu apliecinājošiem dokumentiem cenu paralēlās atspoguļošanas un lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā. Vadlīnijās tiek minēti vispārīgie principi un speciālie principi, kuri attiecas uz jautājumiem, kas saistīti ar kases aparātu lietošanu un samaksu apliecinājošo dokumentu izsniegšanu darījuma partnerim (preču pircējam vai pakalpojumu saņēmējam).

4.1. VISPĀRĪGIE PRINCIPI

Atbilstoši EIKL 1. pantā sniegtajiem terminu skaidrojumiem:

- vienlaicīgas apgrozības periods ir laika posms, kurā skaidras naudas norēķinos vienlaicīgi lieto latos un eiro;
- paralēlās atspoguļošanas periods ir laika posms, kurā preču un pakalpojumu cenas norāda gan latos, gan eiro.

Preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas periods sākas trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, t. i., **no 2013. gada 1. oktobra**, un ilgst sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas, t. i., **līdz 2014. gada 30. jūnijam**.

Lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periods ir divas nedēļas, sākot ar eiro ieviešanas dienu, t. i., **no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 14. janvārim**.

Atbilstoši EIKL 13. panta otrajai daļai paralēlās preču un pakalpojumu cenu atspoguļošanas periodā dokumentos, kas apliecina par darījumu saņemto samaksu – kases čekos, numurētās un Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētās kvītīs, – **darījumu kopsummu** norāda latos un eiro, ievērojot Padomes noteikto oficiālo pārejas kursu un šā likuma 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas periodā, ja kases aparāts nenodrošina pircēja displejā darījuma kopsummas norādīšanu abās valūtās, var norādīt vienā valūtā: no 2013. gada 1. oktobra līdz 2014. gada 1. janvārim – latos, no 2014. gada 1. janvāra – eiro.

Kases čekā norādāmā informācija cenu paralēlās atspoguļošanas un lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā

Darījumu kopsummas norādīšana kases čekā cenu paralēlās atspoguļošanas periodā no 01.10.2013. līdz 30.06.2014.				
Norēķinu veidu piemēri	No 01.10.2013. līdz 31.12.2013.	Lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periods no 01.01.2014. līdz 14.01.2014.	No 15.01.2014. līdz 30.06.2014.	No 01.07.2014.
skaidra nauda	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai latos; • PVN tikai latos; • darījumu kopsumma čekā latos un eiro; • samaksu saņem latos; • atlikumu izdod latos. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • samaksu saņem gan eiro, gan latos; • atlikumu izdod eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • samaksu saņem eiro; • atlikumu izdod eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma tikai eiro; • samaksu saņem eiro; • atlikumu izdod tikai eiro.
bezskaidra nauda	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai latos; • PVN tikai latos; • darījumu kopsumma čekā latos un eiro; • norēķins saņemts latos. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • norēķins saņemts eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • norēķins saņemts eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma tikai eiro; • norēķins saņemts eiro.
dāvanu kartes	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai latos; • PVN tikai latos; • darījumu kopsumma čekā latos un eiro; • norēķins saņemts latos. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • norēķins saņemts eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • cenas čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • norēķins saņemts eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • cena čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • darījumu kopsumma tikai eiro; • norēķins saņemts eiro.
anulējot iepriekš reģistrētu pirkumu	<ul style="list-style-type: none"> • darījumu kopsumma čekā latos un eiro; • PVN tikai latos; • naudu atdod latos. 	<ul style="list-style-type: none"> • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • PVN tikai eiro; • naudu atdod eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • darījumu kopsumma čekā eiro un latos; • PVN tikai eiro; • naudu atdod eiro. 	<ul style="list-style-type: none"> • darījumu kopsumma čekā tikai eiro; • PVN tikai eiro; • naudu atdod eiro.

EIKL 13. panta otrajā daļā noteiktas minimālās prasības attiecībā uz kases čekos norādāmo informāciju cenu paralēlās atspoguļošanas periodā. Kases aparātu lietotājiem ir tiesības cenu paralēlās atspoguļošanas periodā kases čekā arī preču un pakalpojumu cenas norādīt latos un eiro.

4.2. KASES ČEKĀ NORĀDĀMĀ INFORMĀCIJA

4.2.1. CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS PERIODĀ NO 2013. GADA 1. OKTOBRA LĪDZ 2014. GADA 1. JANVĀRIM

Preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas periods sākas trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, bet ne ātrāk par 2013. gada 9. jūliju, un ilgst sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas.

Kases čekā nodrošina tādu rekvizītu norādīšanu, kas noteikti normatīvajos aktos, kuri reglamentē nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskās prasības.

Bez citiem obligātajiem rekvizītiem kases čekā (piemērs Nr. 1), sākot ar 2013. gada 1. oktobri, jānorāda reģistrēto darījumu kopsumma **latos un eiro**.

Ja kases aparāta konstrukcija nenodrošina reģistrēto darījumu kopsummas **latos un eiro** norādīšanu kases čekā,

kases aparāta lietotājs pēc pircēja pieprasījuma veic papildu ierakstu kases čekā, ierakstot darījuma kopsummu eiro ar roku, un apstiprina to ar ierakstu veikušās personas parakstu.

Ja iespējams, čekā norāda arī Padomes noteikto oficiālo pārejas kursu latu nomaiņai pret eiro.

Piemērs Nr. 1

Čeka izsniedzēja nosaukums	
Reģistrācijas kods	
Juridiskā adrese	
Č E K S	

Grāmata	7,03
Akvareļu krāsu komplekts	3,51

KOPĀ Ls:	10,54
summas konvertācija €:	15,00
* Valūtas kurss:	0,702804

Saņemtā skaidrā nauda Ls:	15,00
Izdots Ls	4,46

* Valūtas kursu var arī nenorādīt, ja kases aparāta konstrukcija to nenodrošina.

4.2.2. LATA UN EIRO VIENLAICĪGAS APGROZĪBAS PERIODĀ – DIVAS NEDĒĻAS NO 2014. GADA 1. JANVĀRA, T. I., LĪDZ 2014. GADA 14. JANVĀRIM

Lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periods ir divas nedēļas, sākot ar eiro ieviešanas dienu.

Kases čekā nodrošina tādu rekvizītu norādīšanu, kas noteikti normatīvajos aktos, kuri reglamentē nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskās prasības.

Kases aparāta lietotājam lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā jānodrošina, ka darījuma partnerim no kases čekā (piemērs Nr. 2) norādītajiem datiem skaidri un nepārprotami iegūstama un saprotama reģistrēto darījumu kopsumma naudas izteiksmē – **eiro un latos**.

Ja kases aparāta konstrukcija nenodrošina reģistrēto darījumu kopsummas latos un eiro norādīšanu kases čekā, kases aparāta lietotājs pēc pircēja pieprasījuma veic papildu ierakstu kases čekā, ierakstot darījuma kopsummu latos ar roku, un apstiprina to ar ierakstu veikušās personas parakstu.

Kases aparāta lietotājs skaidras un nepārprotamas informācijas iegūšanai kases čekā var nodrošināt arī šādu informāciju:

- ja norēķins veikts latos – saņemtās summas konvertācija **eiro**;
- ja norēķins veikts eiro – saņemtās summas konvertācija **latos**;
- izdotās skaidrās naudas summas (atlikuma) eiro konvertācija latos.

Ja kases aparāta konstrukcija nenodrošina saņemtās summas latos norādīšanu eiro un latos, kases aparāta lietotājs pēc pircēja pieprasījuma veic papildu ierakstu kases čekā ar roku, norādot saņemto summu latos, un apstiprina to ar ierakstu veikušās personas parakstu.

Ja iespējams, čekā norāda arī Padomes noteikto oficiālo pārejas kursu latu nomaiņai pret eiro.

Piemērs Nr. 2

Čeka izsniedzēja nosaukums	
Reģistrācijas kods	
Juridiskā adrese	
Č E K S	
Grāmata	10,00
Akvareļu krāsu komplekts	5,00
KOPĀ €:	15,00
summas konvertācija Ls:	10,54
* Valūtas kurss:	0,702804
Saņemtā skaidrā nauda Ls:	15,00
Konvertācija €	21,34
Izdots €	6,34

* Valūtas kursu var arī
nenorādīt, ja kases aparāta
konstrukcija to nenodrošina.

** Ja kases aparāts
nenodrošina saņemtās
summas latos konvertāciju
eiro, tad saņemto summu
norāda eiro.

4.2.3. CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS PERIODĀ LĪDZ 2014. GADA 30. JŪNIJAM

Preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas periods ilgst sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas dienas.

Kases čekā nodrošina tādu rekvizītu norādīšanu, kas noteikti normatīvajos aktos, kuri reglamentē nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskās prasības.

Bez citiem obligātajiem rekvizītiem kases čekā (piemērs Nr. 3) līdz 2014. gada 30. jūnijam jānorāda reģistrēto darījumu kopsumma eiro un latos.

Ja kases aparāta konstrukcija nenodrošina reģistrēto darījumu kopsummas latos un eiro norādīšanu kases čekā, kases aparāta lietotājs pēc pircēja pieprasījuma veic papildu ierakstu kases čekā, ierakstot darījuma kopsummu latos ar roku, un apstiprina to ar ierakstu veikušās personas parakstu.

Piemērs Nr. 3

Čeka izsniedzēja nosaukums	
Reģistrācijas kods	
Juridiskā adrese	
Č E K S	
Grāmata	10,00
Akvareļu krāsu komplekts	5,00
KOPĀ €:	15,00
summas konvertācija Ls:	10,54
* Valūtas kurss:	0,702804
Saņemtā skaidrā nauda €:	20,00
Izdots €	5,00

* Valūtas kursu var arī
nenorādīt, ja kases
aparāta konstrukcija
to nenodrošina.

4.3. KASES APARĀTU KONTROLES UN DIENAS (PERIODA) FINANŠU PĀRSKATĀ NORĀDĀMĀ INFORMĀCIJA

Kases aparātu kontroles (X pārskats) un dienas (perioda) (Z pārskats) finanšu pārskatā nodrošina tādu rekvizītu norādīšanu, kas noteikti normatīvajos aktos, kuri reglamentē nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskās prasības.

4.3.1. INFORMĀCIJA X PĀRSKATĀ CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS UN LATU UN EIRO VIENLAICĪGAS APGROZĪBAS PERIODĀ

Kases aparātu tehniskās prasības nosaka, ka fiskālās atmiņas dati tiek izmantoti kontroles finanšu pārskata brīdī – X pārskatā.

Preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas periodā X pārskatā reģistrēto darījumu kopsummas naudas izteiksmē līdz 2014. gada 1. janvārim norāda latos, bet no 2014. gada 1. janvāra – tikai eiro. Lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā pārskatā norādīto maiņas naudu, inkasēto naudu un skaidrās naudas atlikumu pārskata izdrukāšanas brīdī norāda eiro, arī ja saņemti lati. Ja vienlaicīgas apgrozības periodā X pārskatā tiek uzrādīta inkasētā nauda un skaidrās naudas atlikums arī latos, to savai ērtībai var paredzēt. Šīs prasības attiecas arī uz aprēķinātajām un X pārskatā norādītajām nodokļu summām.

4.3.2. INFORMĀCIJA Z PĀRSKATĀ CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS UN LATU UN EIRO VIENLAICĪGAS APGROZĪBAS PERIODĀ

Kases aparātu tehniskajās prasībās noteikts, ka kases aparātam ir nedzēšamā elektroniskā atmiņa vai nedzēšamā elektroniskā un fiskālā atmiņa (*Grand Total*).

Darījumu kopsumma naudas izteiksmē tiek ierakstīta nedzēšamajā elektroniskajā atmiņā un norādīta Z pārskatā.

4.3.2.1. Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā līdz 2014. gada 1. janvārim

Kases aparātu lietotājs nodrošina, ka:

- nedzēšamajā elektroniskajā atmiņā tiek fiksēta darījumu kopsumma latos;
- aprēķinātās un Z pārskatā norādītās nodokļu summas norāda latos.

4.3.2.2. Lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā – divas nedēļas no 2014. gada 1. janvāra, t. i., līdz 2014. gada 14. janvārim

Kases aparātu lietotājs nodrošina, ka 2013. gada pēdējā darbdiennā izdrukā Z pārskatu ar norādīto darījumu kopsummu latos.

Kases aparāta lietotāji, kas strādā diennakts režīmā, nodrošina Z pārskata izdrukāšanu pirms norēķinu par precēm un pakalpojumiem eiro sākšanas. Ja darījums ir sākts latos 2013. gada 31. decembrī un turpinās 2014. gada 1. janvārī, Z pārskata izdrukāšanu pirms norēķiniem ar eiro veic pēc sāktā darījuma latos beigšanas.

No 2014. gada 1. janvāra līdz 14. janvārim kases aparātu lietotājs nodrošina, ka:

- nedzēšamajā elektroniskajā vai fiskālajā atmiņā tiek fiksēta darījumu kopsumma eiro;
- aprēķinātās un Z pārskatā norādītās nodokļu summas norāda eiro. Ja lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā Z pārskatā tiek uzrādīta nodokļu summa arī latos, to savai ērtībai var paredzēt;
- vienlaicīgas apgrozības periodā pārskatā norādīto maiņas naudu, inkasēto naudu un skaidrās naudas atlikumu pārskata izdrukāšanas brīdī norāda eiro, arī ja saņemti lati.

4.3.2.3. Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā no 2014. gada 1. janvāra

No 2014. gada 1. janvāra kases aparātu lietotājs nodrošina, ka:

- nedzēšamajā elektroniskajā vai fiskālajā atmiņā tiek fiksēta darījumu kopsumma eiro;
- aprēķinātās un Z pārskatā norādītās nodokļu summas norāda eiro;
- sākot ar 2014. gada 1. janvāri, fiksēto darījumu kopsummu eiro kases aparāta nedzēšamajā elektroniskajā vai fiskālajā atmiņā pieskaita pie kopsummas latos, kas kases aparāta nedzēšamajā elektroniskajā vai fiskālajā atmiņā ir uzkrāta līdz 2014. gada 1. janvārim un norādīta 2013. gada pēdējā darbdienā izdrukātajā Z pārskatā.

4.4. KASES APARĀTA ŽURNĀLA AIZPILDĪŠANA

Kases aparāta žurnāls (turpmāk – žurnāls) tiek aizpildīts, pamatojoties uz Z pārskata datiem. Cenu paralēlās atspoguļošanas periodā līdz 2014. gada 1. janvārim žurnāla aizpildīšana nemainās.

Tā kā Z pārskatā no 2014. gada 1. janvāra summas norāda tikai eiro, lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā – divas nedēļas – žurnālu papildina ar ailēm (piemērs Nr. 5), lai varētu norādīt no kases aparāta izņemto naudas summu žurnālā latos un eiro, nemainot Z pārskatā norādāmo informāciju.

Nepieciešamības gadījumā žurnālu var papildināt arī ar citām ailēm, lai gūtu patiesu un skaidru priekšstatu par naudas plūsmu lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā vai labot neizmantotās ailes nosaukumu.

Pēc lata un eiro vienlaicīgas apgrozības perioda beigām žurnālā naudas summas norāda tikai eiro.

4.5. INFORMĀCIJAS NORĀDĪŠANA NUMURĒTĀS UN VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTĀ REĢISTRĒTĀS KVĪTĪS

Samaksu apliecinājošajos dokumentos – čekos un VID reģistrētajās kvītīs – atbilstoši EIKL 13. panta otrajai daļai darījuma kopsummas cenu paralēlās atspoguļošanas periodā norādāmas eiro un latos (piemērs Nr. 6).

4.6. INFORMĀCIJAS NORĀDĪŠANA ATTAISNOJUMA DOKUMENTĀ (KVĪTĪ)

Ja kases aparāta lietotāja izsniegtajā kases čekā nav norādīti visi attaisnojuma dokumentam nepieciešamie rekvizīti, kases aparāta lietotājs čekam pievieno attaisnojuma dokumentu (kvīti) (piemērs Nr. 4), kurā papildus likumā *Par grāmatvedību* noteiktajiem rekvizītiem un informācijai norāda arī kases čeka datumu, numuru un darījumu kopsummu naudas izteiksmē – eiro un latos.

Piemērs Nr. 4

KVĪTS EKA čekam Nr. 3

Pārdevēja nosaukums			
Reģistrācijas kods			
Juridiskā adrese			
Pircēja nosaukums			
Reģistrācijas kods			
Juridiskā adrese			
Preces nosaukums	Daudz.	Cena, Ls	Summa, Ls
Krāsa balta	2	5,00	10,00
Tapešu līme	1	2,50	2,50
Summa vārdiem <i>divpadsmit lati 50 santīmi</i>		Summa bez PVN	10,33
		PVN	2,17
EKA čeka Nr. 1210462880 2013. gada 19. decembris		Kopā	Ls 12,50 EUR 17,79

Pārdevējs:

paraksts

4.7. INFORMĀCIJAS NORĀDĪŠANA IEŅĒMUMU UZSKAITES REĢISTRĀ

Lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā, ja kādā laikposmā nedarbojas kases aparāts vai kases sistēma, kases aparāta lietotājs veiktos darījumus uzskaita ieņēmumu uzskaites reģistrā, norādot ieraksta datumu, kārtas numuru, darījuma summu eiro un latos, pievienotās vērtības nodokļa summu un citu lietotājam nepieciešamo informāciju.

4.8. VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTĀ REĢISTRĒTO BIĻEŠU IZMANTOŠANA

Grāmatiņās brošētās biļetes vai biļešu numurus, kuriem vienas biļetes cena un biļešu vērtības kopsumma ir norādīta eiro, Valsts ieņēmumu dienestā var reģistrēt un darījuma apliecināšanai var izsniegt, sākot ar 2014. gada 1. janvāri.

Ja nodokļa maksātājs Valsts ieņēmumu dienestā līdz 2013. gada 31. decembrim ir reģistrējis grāmatiņās brošētas biļetes, kuru cena ir norādīta latos, tās darījumu apliecināšanai var izsniegt līdz 2014. gada 30. jūnijam. Nodokļu maksātājam 2014. gada 1. jūlijā ir jāveic atlikumā esošo reģistrēto grāmatiņās brošēto biļešu, kuru cena norādīta latos, inventarizācija un jāanulē tās.

Ja nodokļu maksātājs Valsts ieņēmumu dienestā līdz 2013. gada 31. decembrim ir reģistrējis biļešu numurus, norādot vienas biļetes cenu un biļešu vērtības kopsummu latos, ar 2014. gada 1. janvāri izsniedz biļetes, uz kurām cena ir norādīta eiro, ievērojot Padomes noteikto oficiālo pārejas kursu un *Euro* ieviešanas kārtības likuma 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Piemērs Nr. 5

Kases aparāta, kases sistēmas, tirdzniecības automāta žurnāls
no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 14. janvārim

Datums	Z pārskata numurs	Nedzēšamās elektroniskās atmiņas kopsumma	Reģistrēto darījumu kopsumma eiro	Maiņas nauda		Inkasētā nauda		Informācija par apkalpojošā dienesta izsaukšanu		Cita nepieciešamā informācija	Paraksts un tā atšifrējums
				euro	latos	euro		datums	laiks		
1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	
06.01.2014.	2679	12345,00	245,64	30,00	86,80	122,13					
07.01.2014.	2680	12555,54	210,54	30,00	85,07	89,50					

Piemērs Nr. 6

Pārdevējs/pakalpojuma sniedzējs 1. eks.	Skaistumkopšanas salons SIA „Margrieta” nosaukums (fiziskai personai vārds, uzvārds)	A (sērija) Nr. 771000	2013. gada 25. novembrī (mēnesi raksta vārdiem)																																																								
	4 0 0 0 5 9 0 7 6 8 1 Nod. maks. reģ. kods vai PVN maks. reģ. Nr.	* Kvīts numura reģistrēšanas datums VID 2013. gada 31. janvārī																																																									
Pircējs/pakalpojuma saņēmējs	Kalnu iela 9–10, Rīga, LV-5009 juridiskā (fiziskai personai deklarētās dzīvesvietas) adrese	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Preču nosaukums (pakalpojuma veids)</th> <th>Daudzums (apjoms)</th> <th>Cena</th> <th>Vērtība</th> <th>Atlaide</th> <th>PVN likme %</th> <th>PVN summa</th> <th>Kopējā summa (ar PVN)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Friziera pakalpojumi</td> <td>1 gab.</td> <td>Ls 16,53</td> <td>Ls 16,53</td> <td></td> <td>21%</td> <td>Ls 3,47</td> <td>Ls 20,00</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: right;">Darījuma kopējā summa (ar PVN)</td> <td>Ls 20,00</td> </tr> <tr> <td colspan="7" style="text-align: right;"></td> <td>EUR 28,46</td> </tr> </tbody> </table>	Preču nosaukums (pakalpojuma veids)	Daudzums (apjoms)	Cena	Vērtība	Atlaide	PVN likme %	PVN summa	Kopējā summa (ar PVN)	Friziera pakalpojumi	1 gab.	Ls 16,53	Ls 16,53		21%	Ls 3,47	Ls 20,00																									Darījuma kopējā summa (ar PVN)							Ls 20,00								EUR 28,46	Divdesmit lati un 00 santīmi Darījuma kopējā summa vārdiem, santīmi cipariem
	Preču nosaukums (pakalpojuma veids)	Daudzums (apjoms)	Cena	Vērtība	Atlaide	PVN likme %	PVN summa	Kopējā summa (ar PVN)																																																			
Friziera pakalpojumi	1 gab.	Ls 16,53	Ls 16,53		21%	Ls 3,47	Ls 20,00																																																				
Darījuma kopējā summa (ar PVN)							Ls 20,00																																																				
							EUR 28,46																																																				
Bruno Avotiņš nosaukums (fiziskai personai vārds, uzvārds)	1 6 0 8 7 5 1 0 1 1 3 Nod. maks. reģ. kods vai PVN maks. reģ. Nr.	N. Cipariņš Izsniedza (paraksts un tā atšifrējums)	B. Avotiņš Saņēma (paraksts un tā atšifrējums)																																																								
Prieku gatve 12, Rīga, LV-5001 juridiskā (fiziskai personai deklarētās dzīvesvietas) adrese																																																											

5. VADLĪNIJAS PAR VALŪTAS KURSA NOTEIKŠANU UN PIEMĒROŠANU PĒC EIRO IEVIEŠANAS DIENAS

Noderīga informācija uzņēmējiem par ārvalstu valūtu kursiem!

Uzņēmējiem, strādājot ar ārvalstu valūtām, tāpat kā līdz šim informācija par valūtas kursiem būs pieejama arī Latvijas Bankas mājaslapā.

Jāatceras, ka, sākot ar eiro ieviešanas dienu, veicot grāmatojumus ārvalstu valūtā, ikreiz jāizmanto tas valūtas kurss, kurš ir pieejams darījuma dienas sākumā!

Vadlīniju mērķis ir izskaidrot valūtas kursa noteikšanas un piemērošanas jautājumus pēc eiro ieviešanas dienas. Valūtas kursa piemērošanas principi tiks noteikti attiecīgajos grāmatvedību, nodokļus u. c. jomas reglamentējošajos normatīvajos aktos.

Līdz eiro ieviešanas dienai Latvijas Banka katru darbdienu nosaka vairāku ārvalstu valūtu oficiālos kursus attiecībā pret latu. Šie kursi stājas spēkā ar nākamo darbdienu un tiek izmantoti normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā (ārvalstu valūtā izteiktu attaisnojuma dokumentu pārrēķinam, aktīvu/saistību pārvērtēšanai grāmatvedības vajadzībām utt.). Latvijas Banka publicē arī metodoloģiju to ārvalstu valūtu kursu attiecībā pret latu aprēķināšanai, kurām oficiālo kursu Latvijas Banka nenosaka.

Līdz ar eiro ieviešanu Latvijā Latvijas Banka pārtrauks noteikt ārvalstu valūtu oficiālos kursus. Ārvalstu valūtas kurss grāmatvedības uzskaites nodrošināšanai tiks definēts normatīvajos aktos (likumā *Par grāmatvedību*).

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, **grāmatvedībā izmantojamais ārvalstu valūtas kurss** būs:

- Eiropas Centrālās bankas (turpmāk tekstā – ECB) publicētais t. s. eiro atsauces kurss (angļu val. – *euro foreign exchange reference rate*);
- tām ārvalstu valūtām, kurām ECB npublicē eiro atsauces kursu, – pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā interneta resursā publicētais valūtas tirgus kurss attiecībā pret eiro (piem., finanšu informācijas sniedzēju – *Bloomberg, Reuters, Financial Times* – publicētie ārvalstu valūtu kursi attiecībā pret eiro).

Normatīvajos aktos noteiktos gadījumos komercsabiedrībām ir atļauts grāmatvedībā izmantojamā ārvalstu valūtas kursa vietā izvēlēties izmantot citu valūtas kursu avotu atbilstoši Starptautisko finanšu pārskatu standartu (turpmāk tekstā – SFPS) prasībām.

Normatīvajos aktos, kuros ir atsauce uz Latvijas Bankas noteikto ārvalstu valūtas oficiālo kursu, tā tiks aizstāta ar atsauci uz likumā *Par grāmatvedību* definēto grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu.

5.1. VALŪTAS KURSU NOTEIKŠANA UN PUBLICĒŠANA

Eiro atsauces kursi tiek noteikti, pamatojoties uz Eiropas Centrālās bankas sistēmas un citu centrālo banku saskaņošanas procedūru, kas notiek katru darbdienu plkst. 15.15 (pēc Latvijas laika) un atspoguļo valūtas tirgus situāciju attiecīgajā brīdī.

Eiro atsauces kursi tiek publicēti atbilstoši kalendāram, saskaņā ar kuru darbojas Eiropas vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma TARGET2, t. i., katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, kā arī šādas svētku dienas: Jaungada dienu (1. janvāri), Lielo Piektdienu, Pirmās Lieldienas, Darba svētkus (1. maiju), Ziemassvētkus (25. un 26. decembri).

ECB publicētais eiro atsauces kurss ir pieejams ECB interneta vietnē <http://www.ecb.int/stats/exchange/eurofxref/html/index.en.html>.

ECB publicētais eiro atsauces kurss būs pieejams arī Latvijas Bankas interneta vietnē <http://www.bank.lv/monetara-politika/valutas-kursa-politika/valutas-kursi>. Attiecībā uz tām valūtām, kurām ECB nepublicē eiro atsauces kursu, Latvijas Bankas interneta vietnē būs atrodama norāde uz pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja interneta resursu (piem., *Financial Times*, kurš publicē ārvalstu valūtu kursus attiecībā pret eiro <http://markets.ft.com/research/Markets/Data-Archive>; sk. pārskatu *Currencies/FT Guide to World Currencies*).

Iepriekšminētajos avotos atbilstoši finanšu tirgus praksei ārvalstu valūtas kursi izteikti kā valūtas vienību skaits par vienu eiro (piem., EUR 1,0 = USD 1,3317). Līdz šim Latvijas Banka ārvalstu valūtas kursus noteica pretēji – kā latu skaitu par vienu ārvalstu valūtas vienību (piem., Ls 0,702804 = EUR 1,0).

5.2. VALŪTAS KURSA PIEMĒROŠANA

5.2.1. ATTAISNOJUMA DOKUMENTI UN GRĀMATVEDĪBAS REĢISTRI

Ja attaisnojuma dokumentos pēc eiro ieviešanas dienas vērtības mērs ir cita ārvalstu valūta, tajos norādītās summas iegrāmatošanai pārrēķina eiro pēc grāmatvedībā izmantojamā ārvalstu valūtas kursa, kas ir spēkā saimnieciskā darījuma dienas sākumā.

Piemērs

Uzņēmums (kurš gada pārskatu sagatavo saskaņā ar Gada pārskatu likumu, nevis SFPS) saņēmis pakalpojumu no ārvalstu komersanta par USD 1000 (saimnieciskā darījuma diena – 20.01.2014.) 20.01.2014. dienas sākumā, kamēr nav noteikti 20.01.2014. valūtas kursi, ECB publicējusi 19.01.2014. valūtas kursu – EUR/USD 1,31. Tātad uzņēmums darījuma summu pārrēķinās eiro un iegrāmato, izmantojot valūtas kursu EUR/USD 1,31 (USD 1000 / 1,31 = EUR 763,36). Plkst. 15.15 ECB publicē 20.01.2014. valūtas kursu, piem., EUR/USD 1,32, tomēr, pat ja darījuma grāmatošanas brīdī ir publicēts 20.01.2014. valūtas kurss, uzņēmums neatkarīgi no darījuma veikšanas laika un grāmatošanas laika izmantos dienas sākumā publicēto valūtas kursu, t. i., EUR/USD 1,31.

Ja šajā piemērā aprakstītais darījums būtu veikts Baltkrievijas rubļos (BYR), kura kursu ECB nepublicē, uzņēmums izmantotu, piem., *Financial Times* publicēto 19.01.2014. BYR kursu (piem., EUR/BYR 11 139,10).

Ja saimnieciskā darījuma diena ir darbdiens Latvijā, bet tai nav publicēts grāmatvedībā izmantojamais ārvalstu valūtas kurss, jo saskaņā ar ārvalstu valūtas kursa avota publicēšanas kalendāru šī diena ir brīvdiena, izmanto pēdējo pieejamo (piem., iepriekšējās dienas) grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu.

Komerscābiedrībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir atļauts sagatavot gada pārskatu atbilstoši SFPS, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 19. jūlija Regulu (EK) Nr. 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu, atļauts izdarīt izvēli un izmantot citu valūtas kursu avotu ar nosacījumu, ka izmantotie valūtas kursi ir valūtas tirgus kursi tūlītēju norēķinu veikšanai (*spot exchange rate*) atbilstoši SFPS nosacījumiem (piem., tirgus informācijas sniedzēju – *Bloomberg, Reuters, Financial Times* – publicētie valūtas kursi).

Neraugoties uz izvēli izmantot citu valūtas kursu avotu, pievienotās vērtības nodokļa (PVN) summas pārrēķināšanai eiro, kas veikta, pamatojoties uz ārvalstu valūtā izteiktu attaisnojuma dokumentu, kā arī citos gadījumos, kas noteikti normatīvajos aktos, drīkst izmantot tikai grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pret eiro, kas ir spēkā saimnieciskā darījuma dienas sākumā, vai attiecīgajā normatīvajā aktā noteikto ārvalstu valūtas kursu.

Piemērs

Uzņēmums ir saņēmis pakalpojumu no ārvalstu komersanta par USD 1000 (saimnieciskā darījuma diena – 20.01.2014.), kuram saskaņā ar PVN reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem piemērojama nodokļa apgrieztās maksāšanas kārtība. Uzņēmums sagatavo finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS un izvēlas izmantot *Reuters* publicētos valūtas kursus. ECB publicētais valūtas kurss 20.01.2014. dienas sākumā ir EUR/USD 1,31, bet *Reuters* publicētais valūtas kurss – EUR/USD 1,32. Tātad, kaut arī uzņēmums savus izdevumus peļņas vai zaudējumu aprēķinā iegrāmatos, izmantojot *Reuters* valūtas kursu EUR/USD 1,32 ($USD\ 1000 / 1,32 = EUR\ 757,58$), budžetā maksājamā PVN summa aprēķināma pēc ECB publicētā valūtas kursa EUR/USD 1,31 ($USD\ 1000 \times 21\% / 1,31 = EUR\ 160,31$).

Ja šajā piemērā aprakstītais darījums būtu veikts Baltkrievijas rubļos (BYR), kura kursu ECB npublicē, uzņēmums arī PVN aprēķina vajadzībām izmantotu *Reuters* publicēto 20.01.2014. BYR kursu (piem., EUR/BYR 11 139,10).

5.2.2. GADA PĀRSKATU SAGATAVOŠANA

Katra pārskata gada beigās visas ārvalstu valūtās izteiktās aktīvu un saistību summas, kas saņemamas vai maksājamas ārvalstu valūtā (turpmāk tekstā – monetārie posteņi), pārrēķina eiro atbilstoši grāmatvedībā izmantojamajam ārvalstu valūtas kursam, kas ir spēkā **pārskata gada pēdējās dienas beigās**.

Piemērs

2014. gada pēdējā darbdiēnā (saimnieciskā darījuma diena) – 30.12.2014. – uzņēmums (kurš gada pārskatu sagatavo saskaņā ar Gada pārskatu likumu, nevis SFPS) pārdevis preces par USD 1000 un samaksa nav saņemta. ECB publicētais valūtas kurss 30.12.2014. dienas sākumā ir EUR/USD 1,31. Tātad uzņēmums iegrāmato ieņēmumus un bilancē atzīst pircēja debitoru parādu – $USD\ 1000 / 1,31 = EUR\ 763,36$ (šajā piemērā PVN netiek apskatīts). ECB publicētais valūtas kurss 31.12.2014. ir EUR/USD 1,32, tādēļ uzņēmums bilancē pārvērtē USD izteikto debitoru parādu un iegrāmato izdevumus no valūtas pārvērtēšanas. Gada pārskatā uzrādāmā debitoru parāda summa – $USD\ 1000 / 1,32 = EUR\ 757,58$; izdevumi no valūtas pārvērtēšanas – $EUR\ 763,36 - EUR\ 757,58 = EUR\ 5,78$.

Komerscābiedrība, kura izmanto citu valūtas kursu avotu atbilstoši SFPS, pārskata gada beigās visas ārvalstu valūtās izteiktās monetāro posteņu summas pārrēķina eiro atbilstoši ārvalstu valūtas kursam pret eiro, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās un norādīts komerscābiedrības izvēlētajā valūtas kursu avotā.

6. VADLĪNIJAS PAR NODOKĻU MAKSĀJUMU JAUTĀJUMIEM, PĀREJOT NO LATIEM UZ EIRO

Uzņēmējiem noderīga informācija, kas jāatceras, pārejot uz eiro!

Pēc eiro ieviešanas dienas nav nepieciešams pārrēķināt eiro visus iepriekšējo periodu nodokļu datus, kas aprēķināti latos. Euro pārrēķina tikai nodokļu datus, kas attiecas uz 2014. gada 1. janvāri.

Euro pārrēķina salīdzināšanai nepieciešamos nodokļu datus, kas uzkrāti latos.

Sākot ar 2014. gada 1. janvāri, nodokļu un nodevu maksājumi bezskaidras naudas norēķinos veicami tikai eiro.

Vadlīniju mērķis ir izskaidrot EIKL noteikto regulējumu attiecībā uz nodokļu maksājumu jautājumiem pārejas periodā no latiem uz eiro (sākot ar eiro ieviešanas dienu). Vadlīnijās tiek minēti īpašie nosacījumi, kas attiecas uz nodokļu maksājumu jautājumiem.

Atbilstoši EIKL 6. pantam latos izteiktās nodokļa elementu skaitliskās vērtības tiks konvertētas pēc oficiālā pārejas kursa.

Nodokļu administrācijām un nodokļu maksātājiem, kuri paši ir atbildīgi par maksājamā nodokļa apmēra noteikšanu, ir jānodrošina datu nepārtrauktība un konvertācijas procesa izsekojamība.

Nodokļu jomas pielāgošana galvenokārt ir saistīta ar to tiesību aktu precizēšanu, kuros iekļauts regulējums attiecībā uz eiro valūtu, kurā aprēķināmi un veicami nodokļa maksājumi.

6.1. NODOKĻU, NODEVU UN CITU VALSTS NOTEIKTO MAKSĀJUMU VEIKŠANA PĒC EIRO IEVIEŠANAS

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļi (arī nodokļu avansa maksājumi), nodevas un citi nodokļu jomā noteiktie maksājumi aprēķināmi un maksājami eiro, ievērojot līdz šim noteikto maksāšanas kārtību.

Par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas nodokli, ko nodokļu maksātājs norādījis latos nodokļu deklarācijā un nodokļu administrācija – paziņojumā par nekustamā īpašuma nodokli, sākot ar eiro ieviešanas dienu, konvertē eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tas attiecas gan uz kārtējiem maksājumiem, gan nokavētajiem (par taksācijas periodiem pirms eiro ieviešanas dienas) nodokļu maksājumiem.

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs, iesniedzot nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, atbilstoši EIKL noteiktajam valsts budžetā iemaksājamo nodokļa (nodevas) vai cita valsts noteiktā maksājuma lielumu norāda latos, bet, veicot maksājumu, to konvertē eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Ja, sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs iesniedz nodokļu deklarāciju vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas un atbilstoši EIKL no budžeta atmaksājamo nodokļa lielumu norāda latos, nodokļu administrācija, veicot pārmaksas atmaksu, to konvertē eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Piemēri

1. situācija

Nosacījumi:

- nodokļa maksātājs iesniedz PVN kārtējo deklarāciju par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats;
- PVN deklarācijas iesniegšanas termiņš ir taksācijas periodam sekojošā mēneša 20. datums, ja tiek izmantota Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēma;
- nodokļa taksācijas periods reģistrētam nodokļa maksātājam, kura apliekamo darījumu vērtība iepriekšējā gadā ir mazāka par Ls 10 000, ir pusgads.

Iesniedzot PVN deklarāciju 20. janvārī pēc eiro ieviešanas dienas, deklarācija tiek aizpildīta latos. Ja nodokļa maksātājam uz deklarācijas pamata ir veicams maksājums, tas ir veicams eiro, konvertējot latos aprēķināto lielumu pēc oficiālā pārejas kursa.

2. situācija

Nosacījumi:

- nodokļa maksātājs iesniedz nodokļa deklarācijas par taksācijas periodu, kurā maksāšanas līdzeklis ir lats, labojumus (labotu deklarāciju);
- nodokļa maksātājs 25 mēnešus (termiņš, kurā ir tiesības precizēt nodokļa deklarāciju, ir trīs gadi jeb 36 mēneši) pēc deklarācijas iesniegšanas konstatē, ka iesniegtajā deklarācijā ir kļūdaini aizpildīta viena rinda.

Labojumu deklarācijā izdara tajā valūtā, kura bija maksāšanas līdzeklis taksācijas periodā, par kuru iesniegta kļūdainā deklarācija, t. i., latos.

Ja labojuma dēļ nodokļa maksātājam ir jāveic maksājums valsts budžetā, latos aprēķinātais piemaksājamais nodoklis tiek konvertēts eiro pēc oficiālā pārejas kursa.

3. situācija

Darba devējs pirms 2014. gada janvāra ziņojuma par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēja darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu (Ministru kabineta 2010. gada 7. septembra noteikumu *Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli 3. pielikums*) iesniegšanas konstatē, ka ziņojumā par 2013. gada decembri ir kļūdaini norādījis viena sava darbinieka ienākumus un sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Darba devējs šā ziņojuma par 2014. gada janvāri 6. un 7. ailē precizējumus norāda latos. Pārējās ziņojuma ailes aizpilda eiro.

Pēc nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas), kas veikta par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, papildus aprēķinātos nodokļus un ar tiem saistītās nokavējuma un soda naudas vai samazinātās summas lēmumā norāda tajā valūtā, kas bija apritē konkrētajā auditējamajā taksācijas periodā, t. i., latos. Nodokļa maksātāja eiro veicamos maksājumus nosaka, lēmumā uzrādīto summu latos konvertējot eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Saskaņā ar EIKL noteikto tiesiskajos instrumentos, kas ir pieņemti, bet nav izpildīti līdz eiro ieviešanas dienai, latos izteiktās skaitliskās vērtības ekvivalents eiro tiek noteikts, konvertējot attiecīgo skaitli latos uz eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tādējādi attiecīgais tiesiskais instruments nav jāpieņem no jauna.

Ar tiesiskajiem instrumentiem tiek saprasti gan visi tiesību akti (likums, Ministru kabineta noteikumi, Ministru kabineta rīkojums, pašvaldības saistošie noteikumi u. c.), gan iestāžu administratīvie akti (piemēram, lēmums par nodokļu revīzijas (audita) rezultātiem, lēmums par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, lēmums par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu, paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli), gan tiesas nolēmumi (piemēram, spriedums par aprēķinātā nodokļu maksājuma samazināšanu), gan līgumi (piemēram, vienošanās līgums saskaņā ar likuma *Par nodokļiem un nodevām* 41. pantu), kā arī citi instrumenti, kas rada jebkādas tiesiskas sekas (nodibina, groza, konstatē vai izbeidz konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatē faktisko situāciju).

6.2. AKCĪZES NODOKĻA MARKĒJUMI UZ CIGAREŠU IEPAKOJUMA

Uz cigarešu iepakojuma atbilstoši attiecīgajiem normatīvajiem aktiem norādāma cigarešu maksimālā mazumtirdzniecības cena. Sākot ar eiro ieviešanas dienu, Latvijā, marķējot ar akcīzes nodokļa markām un izlaižot brīvā apgrozībā vai nododot patēriņam cigaretes, uz akcīzes nodokļa markas norādītā cena būs izsakāma eiro.

Cigaretes, kuras būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos jau pirms eiro ieviešanas dienas un uz preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu, t. i., trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, atradīsies tirdzniecības vietās, nevajadzēs izņemt no apgrozības. Tādējādi cigaretes, kuras, sākot ar preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu, t. i., trīs mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas, būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos, un atradīsies:

- vairumtirdzniecības vietās (cigaretes jau ir izlaistas brīvam apgrozījumam vai nodotas patēriņam, un par tām jau ir nomaksāts akcīzes nodoklis) – varēs nodot mazumtirdzniecībai neierobežotu laika periodu;
- mazumtirdzniecības vietās – varēs tirgot neierobežotu laika periodu.

Paralēlās atspoguļošanas periodā mazumtirdzniecības vietās cigarešu cenu norāda gan latos, gan eiro attiecīgo cigarešu cenu zīmē neatkarīgi no tā, vai uz akcīzes nodokļa markas cena ir izteikta latos vai eiro, kas nozīmē, ka to nevajadzēs norādīt uz katras cigarešu paciņas atsevišķi.

Savukārt cigaretes, kas būs marķētas ar akcīzes nodokļa markām, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena būs norādīta latos, un jau pirms pārejas uz eiro un uz preču un pakalpojumu cenu paralēlās atspoguļošanas perioda sākumu atradīsies akcīzes preču noliktavās, varēs nodot patēriņam, piegādājot vairumtirdzniecībai vai mazumtirdzniecībai, vēlākais, līdz 2013. gada 31. decembrim.

Akcīzes nodokļa markas, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena norādīta eiro, ņemot vērā Ministru kabineta 2009. gada 7. aprīļa noteikumus Nr. 320 *Kārtība, kādā alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus marķē ar akcīzes nodokļa markām* noteikto, var pasūtīt, sākot ar 2013. gada 15. jūliju, un saņemt, sākot ar 2013. gada 12. augustu.

6.3. UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKĻA AVANSA MAKSĀJUMI

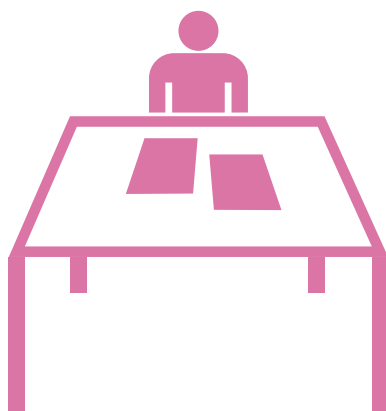
Sākot ar eiro ieviešanas dienu, maksājamā uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa (mēneša vai ceturkšņa) lielumu, kas noteikts, pamatojoties uz iepriekšējam taksācijas periodam, kad apritē bija lati, aprēķināto nodokļa apmēru, konvertē pēc oficiālā pārejas kursa, nemainot noteikto praksi, t. i., noapaļojot to līdz veseliem eiro:

- ja aiz komata ir no 0 līdz 49 centiem, centus atmet;
- ja aiz komata ir skaitlis no 50 līdz 99 centiem, eiro tiek apaļots par vienu vērtību uz augšu.

Ja uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja taksācijas periods ir sācies pirms eiro ieviešanas dienas un turpinās pēc pārejas uz eiro, sākot ar eiro ieviešanas dienu, maksājamo uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa apmēru nosaka, iepriekš latos veiktos avansa maksājumus konvertējot eiro pēc oficiālā pārejas kursa.

6.4. IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMA NODOKĻA APRĒĶINĀŠANA

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs, kam nav pienākuma kārtot grāmatvedību un kas taksācijas periodos pirms eiro ieviešanas dienas vai lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodā ir ieguvis nekustamo īpašumu vai citus aktīvus, vai saistības, kuru vērtība izteikta latos, sākot ar eiro ieviešanas dienu, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu no šādu aktīvu vai saistību atsavināšanas nosaka, minētā nekustamā īpašuma vai citu aktīvu iegūšanas vērtību vai saistību vērtību konvertējot pēc oficiālā pārejas kursa.

7. SKAIDRĀS NAUDAS PRIEKŠPIEGĀDES OTRĀS FĀZES PRAKTISKĀS VADLĪNIJAS

Noderīga informācija uzņēmējiem par skaidrās naudas priekšpiegādi komercsabiedrībām!

Uzņēmējiem ir savlaicīgi jāpiesaka bankā plānojama skaidrās naudas apjoms pirmajām dienām, kad būs pienākums izdot eiro, maksājumus saņemot latos. Piesakot šo piegādi laicīgi, bankām būs vieglāk saplānot skaidrās naudas priekšpiegādes loģistiku un komercsabiedrībām būs īsāks periods, kad būs iesaldēti uzņēmuma finanšu līdzekļi bankām, kas nepieciešami priekšpiegādes finanšu ķīlai.

Pēc citu valstu uzņēmēju pieredzes rekomendējam priekšpiegādes daudzumu aprēķināt piecu dienu vidējā apgrozījuma apmērā.

Vadlīniju izstrādes mērķis ir izskaidrot EIKL un dokumentā *Eiropas Centrālās bankas pamatnostādne* (2008. gada 19. jūnijs), ar ko groza Pamatnostādni ECB/2006/9 par dažiem sagatavošanās pasākumiem pārejai uz *euro* skaidru naudu, *euro* banknošu un monētu priekšpiegādi un priekšpiegādes otro fāzi ārpus *euro* zonas (ECB/2008/4) un Latvijas Bankas noteikumos *Euro banknošu un monētu priekšpiegādes un priekšpiegādes otrās fāzes noteikumi* paredzēto regulējumu attiecībā uz eiro priekšpiegādes otrās fāzes norisi Latvijā Republikā.

Skaidrās naudas priekšpiegādes otrā fāze ir process, kura laikā kredītiestāde izsniedz eiro banknotes un monētas saviem klientiem glabāšanā Latvijas Republikas teritorijā līdz brīdim, kad eiro kļūst par likumīgu maksāšanas līdzekli 2014. gada 1. janvārī.

Lai nodrošinātu savlaicīgu eiro banknošu un monētu pieejamību, sākoties lata un eiro vienlaicīgas apgrozības periodam, kredītiestādes klientam (turpmāk – komercsabiedrībai) savlaicīgi jānovērtē un jāpieņem lēmums par nepieciešamo skaidrās eiro naudas daudzumu – gan banknotēm, gan monētām –, un jāpieprasa nepieciešamais daudzums priekšpiegādē, vēršoties savā kredītiestādē.

Vadlīnijās ir minētas vispārīgās priekšpiegādes otrās fāzes prasības un izskaidrots priekšpiegādes otrās fāzes norises process.

7.1. KREDĪTIESTĀDES PIENĀKUMI

Kredītiestādes pienākumi:

- izsniegt komercsabiedrībai priekšpiegādē eiro banknotes un monētas pēc savlaicīgi saņemta komercsabiedrības eiro banknošu un monētu daudzuma pieprasījuma, noslēdzot līgumu vai vienkāršotas priekšpiegādes gadījumā iesniedzot parakstītu apliecinājumu;
- sniegt informāciju saviem klientiem par priekšpiegādes pieteikšanās kārtību, līgumu slēgšanas termiņiem, eiro banknošu un monētu saņemšanu, tostarp par iespējamiem iepakojuma standartiem un komplektācijām, kā arī informāciju par Latvijas Bankas pilnvarotajām personām, kurām ir tiesības veikt pārbaudes.

7.2. KOMERCSABIEDRĪBAS PIENĀKUMI

- 1) Savlaicīgi informēt kredītiestādi par nepieciešamo eiro banknošu un monētu daudzumu, iesniedzot kredītiestādē daudzuma pieprasījumu pa nomināliem.
- 2) Noslēgt līgumu vai iesniegt parakstītu apliecinājumu par priekšpiegādē pieprasītajām eiro banknotēm un monētām.
- 3) Nelaist priekšpiegādē saņemtās eiro banknotes un monētas apgrozībā pirms 2014. gada 1. janvāra plkst. 00.00.
- 4) Glabāt no kredītiestādēm priekšpiegādē saņemtās eiro banknotes un monētas drošā vietā, t. i., glabātavā vai seifā, atsevišķi no citām apgrozībā esošajām eiro banknotēm un monētām, lai novērstu to priekšlaicīgu laišanu apgrozībā.
- 5) Veikt drošības pasākumus, lai novērstu priekšpiegādē saņemto eiro banknošu un monētu bojāeju, zādzību, laupīšanu vai jebkādu citu iemeslu to priekšlaicīgai nonākšanai apgrozībā.
- 6) Atļaut Latvijas Bankas pilnvarotām personām, uzrādot Latvijas Bankas pilnvaru kopā ar personu apliecinošu dokumentu, veikt pārbaudi priekšpiegādē saņemto eiro banknošu un monētu glabāšanas vietās, lai pārlicinātos par priekšpiegādē saņemto eiro banknošu un monētu esamību un atbilstību glabāšanas un uzskaites prasībām. Lai pārlicinātos par pilnvaroto personu tiesībām veikt pārbaudi, komercsabiedrība var sazināties ar savu kredītiestādi.
- 7) Uzņemt pilnu risku un atbildību par priekšpiegādē saņemtajām eiro banknotēm, maksājot līgumsodu par prasību neievērošanu 10% apmērā no priekšpiegādē izsniegtās eiro banknošu un monētu summas Latvijas Bankai.
- 8) Informēt Latvijas Banku par apgrozībā nonākušo eiro banknošu un monētu daudzumu pa tālruni 67022880 vai e-pastu cash@bank.lv nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamās darbdienas laikā, ja priekšpiegādē saņemtās eiro banknotes un monētas ir nonākušas apgrozībā pirms 2014. gada 1. janvāra plkst. 00.00.

Priekšpiegādē saņemto eiro banknošu un monētu uzskaitē:

- 1) līdz 2013. gada 31. decembrim (ieskaitot) priekšpiegādē saņemtās eiro banknotes un monētas uzskaita ārpusbilancē atsevišķi no pārējām komercsabiedrības kasē uzskaitītajām eiro banknotēm un monētām;
- 2) 2014. gada 1. janvārī priekšpiegādē saņemtās eiro banknotes un monētas uzskaita kā aktīvu komercsabiedrības kasē, attiecīgi kreditējot komercsabiedrības norēķinu kontu kredītiestādē (ja kredītiestāde minēto kontu debitē 2014. gada 1. janvārī) vai saistības pret kredītiestādi (ja kredītiestāde minēto kontu debitē pēc 2014. gada 1. janvāra).

7.3. PRIEKŠPIEGĀDES OTRĀS FĀZES NORISE

Priekšpiegādes otrā fāze tiek veikta uz kredītiestādes sagatavota līguma pamata vai vienkāršotas priekšpiegādes gadījumā – uz apliecinājuma pamata, iesniedzot priekšpiegādes eiro banknošu un monētu daudzuma pieprasījumu pa nomināliem kredītiestādes noteiktā termiņā.

Eiro banknotes un monētas var sākt saņemt ne ātrāk kā no 2013. gada 10. decembra, komercsabiedrībai saskaņojot ar kredītiestādi saņemšanas laiku. Līgumus par priekšpiegādi ar komercbanku var slēgt jebkurā laikā, taču saņemt priekšpiegādes līdzekļus – ne ātrāk par 2013. gada 10. decembri.

Mazām un vidējām komercsabiedrībām, kuru darbinieku skaits ir mazāks par 10 un gada apgrozījums vai bilances aktīvu apmērs nepārsniedz 2 miljonus eiro (atbilstoši Eiropas Savienības Padomes 2003. gada 6. maija ieteikumam 2003/361/EK (par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju)), tiek piedāvāta vienkāršota priekšpiegāde.

Vienkāršotas priekšpiegādes principi:

- 1) tiek veikta uz komercsabiedrības parakstīta apliecinājuma pamata (aizpilda Latvijas Bankas sagatavotu (tipveida) veidlapu);
- 2) maksimālā pieprasāmā summa ir 10 000 eiro;
- 3) eiro banknotes un monētas var saņemt ne ātrāk kā no 2013. gada 27. decembra;
- 4) vienkāršotā priekšpiegādē saņemtā eiro apmēra summas ekvivalents latos pēc oficiālā pārejas kursa 0,702804 lati par 1 eiro tiek bloķēts komercsabiedrības norēķinu kontā kredītiestādē, nodibinot finanšu ķīlu, un summa noņemta (debetēta) 2014. gada 1. janvārī.

Priekšpiegādes otrās fāzes ietvaros komercsabiedrībām papildus atsevišķu nominālvērtību monētu saņemšanai tiek piedāvāta iespēja saņemt arī Latvijas Bankas sasaiņotus monētu sākumkomplektus 200 eiro vērtībā. Monētu nominālvērtību sadalījums norādīts 1. tabulā.

1. tabula. Monētu sākumkomplekta sadalījums nominālos

Monētu nominālvērtība	Monētu skaits rullītī (gab.)	Rullīšu skaits (gab.)	Monētu skaits kopā (gab.)	Kopējā nominālvērtība (EUR)
2 eiro	25	1	25	50,00
1 eiro	25	3	75	75,00
50 eiro centu	40	2	80	40,00
20 eiro centu	40	2	80	16,00
10 eiro centu	40	2	80	8,00
5 eiro centi	50	3	150	7,50
2 eiro centi	50	2	100	2,00
1 eiro cents	50	3	150	1,50
KOPĀ	320	18	740	200,00

Kredītiestādes saviem klientiem var komplektēt un piedāvāt arī citu veidu un vērtības sākumkomplektus, kas sastāv no dažādas nominālvērtības monētu rullīšiem. Informāciju par iespējamiem iesaiņojumiem komercsabiedrības pieprasa savā kredītiestādē.

8. DĀVANU KARŠU, DEGVIELAS UZPILDES STACIJU VIENNOLŪKA MAKSĀJUMA KARŠU U. C. VIENNOLŪKA MAKSĀJUMA INSTRUMENTU EIRO IEVIEŠANAS VADLĪNIJAS

Uzņēmējiem noderīga informācija,
kas jāņem vērā, pārejot uz eiro

Uzņēmējiem nav jāpārdrukā latu dāvanu kartes, tās saglabā savu turpināmību.

Uz papīra dāvanu kartes nav obligāti jānorāda lati un eiro.

Ja tas tiks norādīts, tiks ievērota Eiropas Komisijas rekomendācija un atvieglots eiro ieviešanas process.

Vadlīniju izstrādes mērķis ir izskaidrot EIKL noteikto regulējumu attiecībā uz viennolūka maksājuma instrumentu pielāgošanu eiro valūtai. Vadlīnijās tiek minēti speciālie principi, kas attiecas uz viennolūka maksājuma instrumentiem.

Atbilstoši EIKL 1. panta 5) punktam viennolūka maksājuma instruments ir personalizēta ierīce vai procedūru kopums, kuru maksājumu pakalpojumu izmantotājs izmanto, lai ierosinātu maksājumu, bet kuru preces vai pakalpojuma piršanai izmanto tikai tā izlaidēja atrašanās vietā (telpās) vai atbilstoši līgumam ar izlaidēju – arī ierobežotā pakalpojumu sniedzēju tīklā vai attiecībā uz ierobežotu preču vai pakalpojumu klāstu.

Praksē ar viennolūka maksājuma instrumentu lielākoties tiek saprastas tirgotāju izdotās dāvanu kartes, degvielas uzpildes staciju viennolūka maksājuma kartes un citu veidu viennolūka jeb viena izdevēja instrumenti.

8.1. ELEKTRONISKĀ FORMĀTA VIENNOLŪKA MAKSĀJUMA INSTRUMENTU PIELĀGOŠANA EIRO VALŪTAI

Atbilstoši EIKL 10. panta (1) daļā noteiktajam, sākoties eiro ieviešanas dienai, elektroniskajā formātā latos izdotās dāvanu kartes, degvielas uzpildes staciju viennolūka maksājuma kartes un citi viennolūka maksājuma instrumenti tiek konvertēti eiro, saglabājot unikālo identifikatoru nemainīgu.

Atbilstoši EIKL 11. panta (2) daļā noteiktajam viennolūka maksājuma instrumentos, kuros līdz eiro ieviešanas dienai tika izmantoti lati, sākot ar eiro ieviešanas dienu, tiek lietoti eiro.

8.2. PAPIĀRA FORMĀTA VIENNOLŪKA MAKSĀJUMA INSTRUMENTU PIELĀGOŠANA EIRO VALŪTAI

Atbilstoši EIKL 14. panta (2) daļā noteiktajam dāvanu karte un cits viennolūka maksājuma instruments, uz kura ir attēlota nominālvērtība, kas izteikta latos vai kas izteikta gan latos, gan eiro, pēc eiro ieviešanas dienas ir derīgs līdz tam noteiktā termiņa beigām. Līdz ar to šādu dāvanu karšu un citu viennolūka maksājuma instrumentu atkārtota izdošana vai pārdrūkšana saistībā ar eiro ieviešanu nav nepieciešama.

Atbilstoši EIKL 4. panta (1) daļā noteiktajam summas, kas ir norādītas uz maksājuma instrumenta latos, ar eiro ieviešanas dienu ir uzskatāmas par summām eiro, ievērojot oficiālo pārejas kursu.

9. PASTMARKU EIRO IEVIEŠANAS VADLĪNIJAS

Noderīga informācija uzņēmējiem par pastmarkām!

Latu nominālu pastmarkas ir derīgas līdz 2014. gada 31. decembrim!
Pastmarkas ar nominālu gan latos, gan eiro ir derīgas bez termiņa ierobežojuma.

Vadlīniju izstrādes mērķis ir izskaidrot EIKL noteikto regulējumu attiecībā uz pastmarku pielāgošanu eiro valūtai. Vadlīnijās tiek minēti vispārīgie principi un speciālie principi, kas attiecas uz pastmarkām.

Atbilstoši Pasta likuma 1. panta 26) punktā noteiktajam pastmarka ir uzlīmējama noteikta nomināla pasta apmaksas zīme, kas apliecina samaksu par tradicionāliem pasta pakalpojumiem.

Vadlīnijās tiek iekļauta praktiskā informācija par valsts akciju sabiedrības *Latvijas Pasts* (turpmāk – *Latvijas Pasts*) izdotajām pastmarkām un citām pasta zīmēm.

Latvijas Pasts nodrošinās datu nepārtrauktību un konvertācijas procesa izsekojamību.

9.1. PASTMARKU UN CITU PASTA APMAKSAS ZĪMJU PIELĀGOŠANA EIRO VALŪTAI

Atbilstoši EIKL 14. panta pirmajā daļā noteiktajam pastmarkas un citas pasta apmaksas zīmes ar nominālvērtību, kas izteikta gan latos, gan eiro, ir izmantojamas arī pēc paralēlās atspoguļošanas perioda beigām, t. i., neierobežotu laiku.

Pastmarkas un citas pasta apmaksas zīmes ar nominālvērtību, kas izteikta tikai latos, ir izmantojamas pasta pakalpojumu samaksai 12 mēnešus, sākot ar eiro ieviešanas dienu.

Iepriekšminētais tiek attiecināts arī uz pastmarkas attēlā norādāmo nominālu uz tipogrāfiski iespiestām aploksnēm un pastkartēm.

9.2. PASTMARKAS UN CITAS PASTA APMAKSAS ZĪMES CENU PARALĒLĀS ATSPUGUĻOŠANAS PERIODĀ

Sākot ar 2013. gada 1. oktobri, tiks izdotas pastmarkas ar paralēlo cenu atspoguļojumu latos un eiro. Patlaban 1. oktobrī nav paredzēts neviens pastmarku izdevums, taču pirmā pastmarku sērija ar paralēlo nominālu tika izdota jau 2013. gada 30. janvārī.

10. VADLĪNIJAS PAŠVALDĪBĀM PĀREJAS PERIODĀ NO LATIEM UZ EIRO

Šī sadaļa neattiecas uz uzņēmējiem!

Informācija publiskajam sektoram (tostarp pašvaldībām), kas nav jādara, pārejot uz eiro!

Ja grozījumos saistošajos noteikumos netiks mainīts pašvaldības tiesību akta saturs, bet tie pēc būtības būs tehniski grozījumi, šādiem saistošo noteikumu grozījumiem **nav obligāti** jāpievieno paskaidrojuma raksts.

Publiskajam sektoram (tostarp pašvaldībām), kas gada pārskatus sagatavo atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 30. panta pirmajai daļai un saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem *Gada pārskata sagatavošanas kārtība*, pirmajā gada pārskatā, kas sagatavots eiro, salīdzināmo rādītāju uz 2014. gada sākumu konvertāciju e-pārskatos nodrošinās Valsts kase.

Sīkāks grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas procesa izklāsts pārejas periodā no latiem uz eiro ir pieejams Valsts kases sagatavotajā prezentācijā *Grāmatvedības uzskaites pārejas periodā no latiem uz eiro*, kas publicēta Valsts kases mājaslapā <http://www.kase.gov.lv/l/uzskaites/1643>.

Nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumā nav obligāta prasība norādīt gan latus, gan eiro.

Vadlīniju izstrādes mērķis ir izskaidrot EIKL noteikto regulējumu attiecībā uz pašvaldībās veicamajiem darbiem saistībā ar pāreju no latiem uz eiro. Vadlīnijās tiek minēta vispārīgā informācija un speciālā informācija, kas attiecas tieši uz pašvaldību institūciju jomu.

Informācija, kas attiecas uz visām eiro ieviešanas procesā iesaistītajām pusēm, ir vispārīgie noapaļošanas principi, kas izriet gan no EIKL, gan Eiropas Savienības tiesību regulējuma.

Informācija, kas attiecas uz pašvaldību institūciju jomu, ir saistīta ar, pirmkārt, pašvaldību saistošo noteikumu sakārtošanu eiro valūtai, otrkārt, grāmatvedības uzskaiti pašvaldību institūcijā, treškārt, pašvaldību finanšu jomas specifiskiem jautājumiem, piemēram, pašvaldību budžeta izstrādāšanas, pašvaldību publiskā pārskata, fiksēto un mainīgo likmju jautājumi, pārejā no latiem uz eiro, ceturtkārt, nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanu, pārrēķināšanu, maksāšanu u. c. nodokļu maksājumu jomas jautājumiem, piektkārt, informācijas sistēmu pielāgošanas laika grafiku.

10.1. PAŠVALDĪBU TIESĪBU AKTU UN CITU LĒMUMU PIELĀGOŠANA EIRO

Attiecībā uz tiem pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem, kas nav saistošie noteikumi, ir piemērojama EIKL 4. panta pirmā un otrā daļa, kā arī 31. pants, proti, atsauces uz latiem tiesiskajos instrumentos, kas pastāv dienā pirms eiro ieviešanas dienas, sākot ar eiro ieviešanas dienu, **ir uzskatāmas par atsaucēm uz eiro**, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EIKL 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus. Sākot ar eiro ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto tiesisko instrumentu kopsummu konvertē eiro, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EIKL 6. pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Tiesību akta grozījumi ir virzāmi saskaņā ar EIKL 31. panta ceturtajā daļā noteikto kārtību, ja tiek grozītas tikai tās tiesību normas un tik lielā mērā, cik tas nepieciešams eiro ieviešanai.

Pašvaldības dome izstrādā eiro ieviešanai nepieciešamos pašvaldību saistošo noteikumu grozījumu projektus atbilstoši EIKL 31. pantā noteiktajai kārtībai un ar tādu aprēķinu, lai tie varētu stāties spēkā ar eiro ieviešanas dienu (2014. gada 1. janvāri).

Ņemot vērā, ka pašvaldības saistošo noteikumu grozīšanas process būs straujš un prasīs pašvaldības administratīvo resursu papildu noslodzi 2013. gadā, jo būs jāizdara grozījumi vairākos pašvaldības saistošajos noteikumos, kā arī to, ka saistošo noteikumu grozījumu sagatavošanai būs mazāk laika, sevišķi, ja noteikumu grozīšanai būs jāzina oficiālais pārejas kurss, t. i., aptuveni pusgads, bet grozījumi pašvaldības saistošajos noteikumos pēc būtības būs redakcionāli, ir ierosināms šādus grozījumus saistošajos noteikumos apstiprināt vienā pašvaldības domes sēdē.

10.1.1. ..KUR NAV JĀZINA OFICIĀLAIS PĀREJAS KURSS

Ne vēlāk kā **divus mēnešus pirms eiro ieviešanas dienas** pašvaldības dome apstiprina saistošo noteikumu grozījumu projektus, kuri ir saistīti ar eiro ieviešanu un kuros **nav jāzina oficiālais pārejas kurss**.

Šajā kategorijā ietilpst tie pašvaldību saistošie noteikumi, kuru regulējums nesatur skaitliski izteiktas naudas vienības latos, bet gramatiski satur nacionālās valūtas nosaukumu.

10.1.2. ..KUR JĀZINA OFICIĀLAIS PĀREJAS KURSS

Ne vēlāk kā **vienu mēnesi pirms eiro ieviešanas dienas** pašvaldības dome apstiprina saistošo noteikumu grozījumu projektus, kuri ir saistīti ar eiro ieviešanu un kuru grozījumu sagatavošanai **ir jāzina oficiālais pārejas kurss**.

Šajā kategorijā ietilpst tie pašvaldību saistošie noteikumi, kuru regulējums satur skaitliski izteiktas naudas vienības latos, piemēram:

- saistošie noteikumi par sociāliem pabalstiem;
- lielākā daļa uz likuma *Par pašvaldībām* 43. panta pirmās daļas pamata izdoto saistošo noteikumu;
- saistošie noteikumi par pašvaldību aģentūru maksas pakalpojumu cenrāžiem;
- saistošie noteikumi par pašvaldības nodevām.

10.1.3. PASKAIDROJUMA RAKSTA PIEVIENOŠANA SAISTOŠAJIEM NOTEIKUMIEM

Ņemot vērā, ka ar šiem grozījumiem saistošajos noteikumos netiks mainīts pašvaldības tiesību akta saturs, bet tie pēc būtības būs tehniski grozījumi, šādiem saistošo noteikumu grozījumiem **nav obligāti** jāpievieno paskaidrojuma raksts.

Šajā gadījumā pašvaldībām ir atstājama brīva izvēle par paskaidrojuma raksta pievienošanu vai nepievienošanu. Attiecīgi, ja kāda pašvaldība vēlēšies sniegt īsu projekta satura izklāstu, projekta nepieciešamības pamatojumu, informāciju par plānoto projekta ietekmi uz pašvaldības budžetu, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, administratīvajām procedūrām u. tml. jautājumiem saistībā ar veiktajiem grozījumiem pašvaldības saistošajos noteikumos eiro ieviešanas dēļ, šādiem saistošajiem noteikumiem ir pievienojams paskaidrojuma raksts. Paskaidrojuma raksta (anotācijas) pielikums ir jā sagatavo neatkarīgi no tā, vai pašvaldību saistošajiem noteikumiem tiek pievienots paskaidrojuma raksts. Sagatavojot saistošo noteikumu grozījumus, tiem neatkarīgi no tā, vai tiem tiek pievienots paskaidrojuma raksts, jāpievieno pielikums (*MS Excel* formātā), kura paraugs elektroniski ir pieejams mājaslapas eiro.lv sadaļā *Saites* kā pielikums normatīvo aktu pielāgošanas vadlīnijām.

10.1.4. INFORMĒŠANAS PROCEDŪRA

No saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienas dome nodrošina saistošo noteikumu pieejamību domes ēkā un pagasta vai pilsētas pārvaldēs, un tie ir publicējami pašvaldības mājaslapā internetā. Atbilstoši EIKL 31. panta ceturtajā daļā noteiktajam saistošos noteikumus pēc to parakstīšanas pašvaldība triju darbdienu laikā elektroniski nosūta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai uz e-pasta adresi: info@varam.gov.lv zināšanai.

Ja saistošajos noteikumos vienlaicīgi ar eiro tehniskajiem grozījumiem tiek veikti kādi papildu grozījumi, kas ir saistīti ar eiro ieviešanu, piemēram, mainītas summas ne tikai matemātiski, bet arī noapaļojot iedzīvotāju ērtībai, šos grozījumus var saskaņot EIKL 31. panta ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā. Šādus grozījumus pašvaldība veic, ņemot vērā pašvaldības budžeta iespējas un šādu nosacījumu:

- noapaļošanai iedzīvotāju ērtībai jābūt par labu iedzīvotājiem visos gadījumos, izņemot gadījumus, kas ir saistīti ar sodu uzlikšanu. Sodiem, ja pašvaldība nepiemēro noteikto vispārējo noapaļošanas principu (atbilstoši EIKL 6. pantam), tiek piemērots pretējs efekts – noapaļošana par sliktu tām personām, kurām uzliek sodu.

10.2. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITE

Pašvaldību institūcijām papildus 3. nodaļas *Vadlīnijām par grāmatvedības uzskaiti pārejas periodā no latiem uz eiro* jāņem vērā vēl daži norādījumi.

Publiskajam sektoram (tostarp pašvaldībām un to iestādēm), kas grāmatvedības uzskaiti kārtos saskaņā ar Ministru kabineta (MK) 2009. gada 15. decembra noteikumiem Nr. 1486 *Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtos grāmatvedības uzskaiti*, normatīvā akta grozījumu projekts paredz papildināt MK noteikumus ar:

200.⁴ punktu šādā redakcijā:

„Budžeta iestādes pēc 2013. gada pārskata iesniegšanas atbilstoši budžeta un finanšu jomas normatīvajiem aktiem koriģē grāmatvedības kontu un to veidojošo uzskaites vienību atlikumus 2014. gada sākumā par starpību, kas, konvertējot latus uz *euro*, radusies starp 2013. gada pārskatā norādītajiem grāmatvedības kontu un to veidojošo uzskaites vienību atlikumiem un faktiskajiem grāmatvedības kontu un to veidojošo uzskaites vienību atlikumiem, un atzīst no *euro* ieviešanas gūtos finanšu ieņēmumus vai izdevumus. Līdz 2014. gada 31. decembrim korekcijas grāmatojumu reversē.”

269.², 269.³ un 269.⁴ punktu šādā redakcijā:

„269.² Kontā „8180 Finanšu ieņēmumi no *euro* ieviešanas” uzskaita ieņēmumus no grāmatvedības kontu atlikumu konvertācijas, ja:

- 269.² 1. bilances aktīva konta atlikums, kas norādīts 2013. gada pārskatā un konvertēts *euro*, ir lielāks nekā to veidojošo uzskaites vienību faktiskais atlikums *euro*;
- 269.² 2. bilances pasīva konta atlikums, kas norādīts 2013. gada pārskatā un konvertēts *euro*, ir mazāks nekā to veidojošo uzskaites vienību faktiskais atlikums *euro*.
- 269.³ Kontos „8190 Pārējie finanšu ieņēmumi” un „8290 Pārējie finanšu izdevumi” uzskaita pārējos iepriekš neklasificētos finanšu ieņēmumus vai izdevumus.

269.⁴ Kontā „8280 Finanšu izdevumi no *euro* ieviešanas” uzskaita izdevumus no grāmatvedības kontu atlikumu konvertācijas, ja:

- 269.⁴ 1. bilances aktīva konta atlikums, kas norādīts 2013. gada pārskatā un konvertēts *euro*, ir mazāks nekā to veidojošo uzskaites vienību faktiskais atlikums *euro*;
- 269.⁴ 2. bilances pasīva konta atlikums, kas norādīts 2013. gada pārskatā un konvertēts *euro*, ir lielāks nekā to veidojošo uzskaites vienību faktiskais atlikums *euro*.”

Šāda **speciālā norma publiskajam sektoram** iestrādāta normatīvajos aktos, kas reglamentē budžeta un finanšu jomu, lai nodrošinātu visa publiskā sektora finanšu pārskatu konsolidāciju un tajos uzrādītās informācijas korektumu un caurredzamību, sagatavojot finanšu pārskatus pirmajā gadā pēc eiro ieviešanas.

Piemērs

Kreditoru konta veidojošās sastāvdaļas grāmatvedības uzskaites sistēmā 31.12.2013.

- Kreditors A = Ls 500,50
- Kreditors B = Ls 900,45
- Kreditors C = Ls 1100,25

Kreditoru konta atlikums 31.12.2013. = Ls 2501,20

2013. gada pārskatā atlikums perioda beigās = Ls 2501

01.01.2014. grāmatvedības uzskaites sistēmā kreditora konta un to veidojošo sastāvdaļu vērtību latos pārrēķina uz ekvivalentu eiro pēc oficiālā pārejas kursa 0,702804 (aprēķinu veic, dalot summu latos ar oficiālo pārejas kursu) un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Kreditora kontu veidojošās uzskaites vienības

- Kreditors A = Ls 500,50 : 0,702804 = EUR 712,15
- Kreditors B = Ls 900,45 : 0,702804 = EUR 1281,22
- Kreditors C = Ls 1100,25 : 0,702804 = EUR 1565,51

Kreditoru konta uzskaites vienību kopsumma = EUR 3558,88

2014. gada pārskatā atlikums perioda sākumā = Ls 2501 : 0,702804 = EUR 3558,60 ~ **EUR 3559**

Kreditora konta atlikums grāmatvedības uzskaites sistēmā 01.01.2014. = EUR 3559
(pamats – iepriekšējā pārskata gada beigu atlikums)

Ja grāmatvedības uzskaites reģistru kopsumma veidojas, piemēram, EUR 3559,88, tad starpība **EUR 0,88** (EUR 3559,88 – EUR 3559) tiek iekļauta finansiālās darbības pārskatā kā **ieņēmumi** 2014. gadā.

- D Kreditori (eiro ieviešanas korekcija) = EUR 0,88
- K 8180 = EUR 0,88

- Līdz 2014. gada beigām grāmatojumu reversē
D 8180 = EUR 0,88
K Kreditori (eiro ieviešanas korekcija) = EUR 0,88

Sīkāks grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas procesa izklāsts pārejas periodā no latiem uz eiro ir pieejams Valsts kases sagatavotajā prezentācijā *Grāmatvedības uzskaitē pārejas periodā no latiem uz euro*, kas publicēta Valsts kases mājaslapā <http://www.kase.gov.lv/l/uzskaite/1643>.

10.3. PAŠVALDĪBU FINANŠU DOKUMENTU PIELĀGOŠANA EIRO

10.3.1. FIKSĒTĀS UN MAINĪGĀS PROCENTU LIKMES

EIKL 24. pants *Valsts aizņēmumu un aizdevumu, un galvojumu denominācijas maiņa* nosaka valūtas konvertācijas pamatprincipus, savukārt, tā kā valsts aizdevumu likmes atbilstoši MK 2010. gada 19. janvāra noteikumiem Nr. 63 *Valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība* tiek noteiktas, pamatojoties uz valsts iekšējā aizņēmuma attiecīgā termiņa vērtspapīru ienesīguma likmēm, kas noteiktas šo vērtspapīru sākotnējā izvietojumā, attiecībā uz aizdevuma procentu likmju maiņu piemērojams EIKL 25. pants *Naudas tirgus indeksu maiņa*. Atbilstoši 25. panta otrajai daļai *Naudas tirgus indeksa nomaiņu veic nākamajā plānotajā mainīgās procentu likmes pārskatīšanas datumā, sākot ar euro ieviešanas dienu*, kas nozīmē, ka līdz aizdevuma līgumā paredzētajam aizdevuma likmes maiņas datumam saglabājas esošā aizdevuma procentu likme (latu likme).

Līdz ar to valsts aizdevumiem latos, kam ir piemērota fiksētā procentu likme (aizdevumu procentu likme fiksēta līdz aizdevuma termiņa beigām), procentu likme netiks pārskatīta (mainīta) un saglabāsies tāda, kāda ir noteikta aizdevuma līgumā.

Savukārt valsts aizdevumiem ar mainīgo procentu likmi procentu likmes tiks pārskatītas tikai atbilstoši līguma nosacījumiem, t. i., procentu likmes tiks mainītas tikai līgumā paredzētajos datumos, un procentu likmes, kas jau ir nofiksētas aktuālajam procentu likmes fiksēšanas periodam pirms eiro ieviešanas, eiro ieviešanas dienā netiks mainītas.

10.3.2. PAŠVALDĪBU BUDŽETA IZSTRĀDĀŠANA

Sākot ar eiro ieviešanu, t. i., ar 2014. gadu, pašvaldības savos budžetos skaitlisko informāciju par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem norāda eiro. Tas nozīmē, ka budžets 2014. gadam tiek veidots eiro. Ja pašvaldība saistošos noteikumus par budžetu 2014. gadam apstiprina 2013. gadā, pašvaldības budžetā iekļautās skaitliskās vērtības par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem tiek norādītas gan latos, gan eiro. Savukārt, ja saistošie noteikumi par budžetu 2014. gadam tiek apstiprināti 2014. gadā, skaitliskās vērtības par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem tiek norādītas tikai eiro. Iepriekšējā saimnieciskā gada budžeta līdzekļu atlikumu latos un visas pašvaldības saistības un sniegtos galvojumus latos konvertē pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Ja līdz saimnieciskā gada sākumam pēc eiro ieviešanas dienas pašvaldības budžets nav apstiprināts, pašvaldības izdevumi mēnesī nedrīkst pārsniegt divpadsmito daļu no iepriekšējā gada izdevumiem latos, kuri konvertēti pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem, ar noteikumu, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pašvaldībai nesamazinās izpildāmo funkciju daudzums.

10.3.3. PAŠVALDĪBU PUBLISKĀ PĀRSKATA IZSTRĀDĀŠANA

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību pašvaldības līdz pārskata gadam sekojošā gada 1. jūlijam sagatavo gada publisko pārskatu. Gada publiskajā pārskatā skaitlisko informāciju par kārtējam gadam pēc eiro ieviešanas dienas pieņemto budžetu norāda eiro, divu iepriekšējo gadu, t. i., pirms eiro ieviešanas dienas, skaitliskā informācija pārrēķināma eiro, ievērojot oficiālo pārejas kursu un EIKL noteiktos noapaļošanas principus.

10.4. NODOKĻU UN NODEVU APRĒĶINĀŠANAS, PĀRRĒĶINĀŠANAS, MAKSĀŠANAS JAUTĀJUMI

Nodokļu jomas pielāgošana galvenokārt ir saistīta ar to tiesību aktu precizēšanu, kuros iekļauts regulējums attiecībā uz valūtu, kurā veicami nodokļu maksājumi.

10.4.1. NODOKĻU UN NODEVU APRĒĶINĀŠANA, PĀRRĒĶINĀŠANA, MAKSĀŠANA PĒC EIRO IEVIEŠANAS

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļi (arī nodokļu avansa maksājumi), nodevas un citi nodokļu jomā noteiktie maksājumi aprēķināmi un maksājami eiro.

Par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas nodokli, ko nodokļu maksātājs norādījis nodokļu deklarācijā un nodokļu administrācija – paziņojumā par nekustamā īpašuma nodokli, sākot ar eiro ieviešanas dienu, konvertē pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tas attiecas gan uz kārtējiem maksājumiem, gan nokavētajiem (par taksācijas periodiem pirms eiro ieviešanas dienas) nodokļu maksājumiem.

Sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs, iesniedzot nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, atbilstoši EIKL noteiktajam valsts budžetā iemaksājamo nodokļa (nodevas) vai cita valsts noteiktā maksājuma lielumu norāda latos, bet, veicot maksājumu, to konvertē pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Ja, sākot ar eiro ieviešanas dienu, nodokļu maksātājs iesniedz nodokļu deklarācijas vai nodokļu deklarācijas labojumus par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas un atbilstoši EIKL paredzētajām normām no budžeta atmaksājamo nodokļa summu norāda latos, nodokļu administrācija, veicot pārmaksas atmaksu, to konvertē pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Pēc nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas), kas veikta par taksācijas periodu pirms eiro ieviešanas dienas, papildus aprēķinātos nodokļus un ar tiem saistītās nokavējuma un soda naudas vai samazinātās summas lēmumā norāda tajā valūtā, kas bija apritē konkrētajā taksācijas periodā, t. i., latos. Nodokļa maksātāja eiro veicamos maksājumus nosaka, lēmumā uzrādīto summu latos konvertējot pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem.

Saskaņā ar EIKL noteikto tiesiskajos instrumentos, kas ir pieņemti, bet nav izpildīti līdz eiro ieviešanas dienai, latos izteiktais lielums ir uzskatāms par eiro izteiktu lielumu, kas vienlaikus tiek konvertēts pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Līdz ar to attiecīgais tiesiskais instruments nav jāpieņem no jauna.

Ar tiesiskajiem instrumentiem tiek saprasti gan visi tiesību akti (likums, Ministru kabineta noteikumi, Ministru kabineta rīkojums, pašvaldības saistošie noteikumi u. c.), gan iestāžu administratīvie akti (piemēram, lēmums par nodokļu revīzijas (audita) rezultātiem, lēmums par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, lēmums par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu, paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli), gan tiesas nolēmumi (piemēram, spriedums par aprēķinātā nodokļu maksājuma samazināšanu), gan līgumi (piemēram, vienošanās līgums saskaņā ar likuma *Par nodokļiem un nodevām* 41. pantu), kā arī citi instrumenti, kas rada jebkādas tiesiskas sekas (nodibina, groza, konstatē vai izbeidz konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatē faktisko situāciju).

10.4.2. NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA NODOKĻA APRĒĶINĀŠANA

Nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanai nepieciešamo kadastrālo vērtību tam taksācijas gadam, kurā notiks pāreja uz eiro, t. i., 2014. gadam, pašvaldības no Valsts zemes dienesta saņems izteiktu eiro (kadastrālā vērtība būs konvertēta no latiem uz eiro pēc oficiālā pārejas kursa un EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem). Sākot ar eiro ieviešanas dienu, kadastrālā vērtība tiek izteikta eiro, līdz dienai pirms eiro ieviešanas dienas – latos.

Ja pēc eiro ieviešanas dienas jāprecizē vai jāpārreķina nekustamā īpašuma nodokļa aprēķins par taksācijas gadu pirms eiro ieviešanas dienas, to veic latos, balstoties uz kadastrālo vērtību, kas izteikta latos. Pašvaldība maksāšanas paziņojumā norāda nekustamā īpašuma nodokli latos. Nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja ērtībai pašvaldība var to norādīt arī eiro vienībās, konvertējot maksājamo nodokli no latiem uz eiro pēc oficiālā pārejas kursa un noapaļojot to saskaņā ar EIKL noteiktajiem noapaļošanas principiem. Tāpat rīkojas attiecībā uz nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumu par iepriekšējā taksācijas gada nodokli par neapstrādātu lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kas aprēķināts, piemērojot papildlikmi, – pašvaldība tajā aprēķināto nodokli norāda latos, bet papildus to var norādīt arī eiro.

10.4.3. NODOKĻU MAKSĀTĀJU NODOKĻU NOMAKSAS STĀVOKLIS NORĒĶINOS AR BUDŽETU

Konta pārskats ir nodokļu maksātāja nodokļa nomaksas stāvoklis norēķinos ar budžetu.

Nodokļu informācijas sistēmā (NIS) paredzēti vairāki darbības principi saistībā ar pāreju uz eiro.

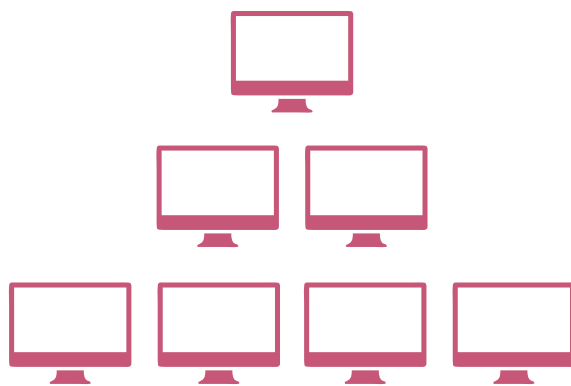
NIS, kas tiek izmantota, lai datus sagatavotu nodošanai pašvaldībām (piemēram, Rīga, Ventspils), paredzēts, ka tiks papildināts nodokļu maksātāju nodokļu nomaksas stāvokļa aprēķina algoritms, paredzot vēl vienu aprēķina punktu (eiro dienai), kurā notiks nomaksas stāvokļa (parāda vai pārmaksas summu) konvertācija no latiem uz eiro. Caur šo jauno punktu aprēķins tiks veikts vienmēr, kad nodokļu maksātājs precīzēs latos aizpildītās deklarācijas par iepriekšējiem gadiem vai arī kad tiks veikti kādi labojumi aprēķina vai iemaksas operācijās ar attiecīgi maksāšanas termiņu vai samaksas datumu pirms 2014. gada 1. janvāra. Tādējādi tiks iegūts (un datubāzē saglabāts) nodokļu nomaksas stāvoklis norēķinos ar budžetu eiro uzdotajā datumā (ja vien šis datums ir lielāks vai vienāds ar 2014. gada 1. janvāri). Papildus tiks realizēta latu konvertēšana eiro un arī pretējā virzienā no eiro uz latiem, aprēķinot nokavējuma naudu par nepilnībā nomaksātiem termiņa pagarinājumiem un citos gadījumos, kad process sākas pirms 2014. gada 1. janvāra, bet beidzas pēc 2014. gada 1. janvāra un, tam beidzoties, ir jāaprēķina nokavējuma nauda pilnā apmērā no nenomaksātās summas par visu periodu.

Paredzams, ka datu apmaiņā ar pašvaldībām (piemēram, Rīga, Ventspils) informācija par nodokļiem tiks nodota valūtā, kāda atbilst nododamās informācijas pirdokumentu taksācijas periodam un tajā aprītē esošajai valūtai, t. i., informācija par 2013. gadu būs latos un to patlaban ir plānots nodot arī citām institūcijām latos. Savukārt informāciju par 2014. gadu plānots nodot tikai eiro. Šī norma izriet arī no EIKL.

10.5. INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJU SISTĒMU PROCESU KARTE

Līdzīgi tam, kā tiek sakārtotas valsts informācijas sistēmas, tiek rekomendēts laika grafiks arī pašvaldību informācijas sistēmu pielāgošanai eiro valūtai.

1. Pašvaldību sarunas ar informācijas tehnoloģiju (IT) sistēmu izstrādātājiem: 2012. gada decembris – 2013. gada janvāris.
2. Pašvaldību IT sistēmu pielāgošanas un izstrādes darbs: 2013. gada februāris – 2013. gada 1. septembris.
3. Pašvaldību IT sistēmu testēšana: 2013. gada 1. septembris – 2013. gada 1. oktobris.
4. Pašvaldību IT sistēmu palaišana ekspluatācijā: pašvaldībām, uz kurām attiecas EIKL 13. panta otrā daļa, – 2013. gada 1. oktobris, pārējām – 2014. gada 1. janvāris.

BEZMAKSAS INFORMATĪVAIS TĀLRUNIS

80003000

WWW.EIRO.LV